

UNAIDS' Terminology Guidelines¹

(February 2008)

Introduction

This list of UNAIDS' preferred terminology has been developed for use by staff members, colleagues in the programme's ten cosponsoring organizations, and other partners working in the global response to HIV.

Language shapes beliefs and may influence behaviours. Considered use of appropriate language has the power to strengthen the response. UNAIDS is pleased to make this list of preferred terminology freely available. It is a living, evolving document that is reviewed regularly. Comments and suggestions for consideration should be sent to terminology@unaids.org

The boxed list (summary of important points) overleaf highlights the most important points we recommend that users follow.

This list may be freely copied and reproduced provided that it is not done so for commercial gain.

Contents

Summary of important preferred terminology and errors to avoid	5
Commonly used terms, acronyms and abbreviations	6
Further resources	20

---

¹ The basis of UNAIDS' house style is the WHO Style Guide, found at : https://intranet.who.int/homes/whp/write_edit/topics/who_style_guide.shtml

Summary of preferred terminology

Past Terminology	Preferred Terminology
HIV/AIDS; HIV and AIDS	Use the term that is most specific and appropriate in the context. Examples include people living with HIV, HIV prevalence, HIV prevention, HIV testing, HIV-related disease; AIDS diagnosis, children made vulnerable by AIDS, children orphaned by AIDS, the AIDS response, national AIDS programme , AIDS service organization . Both HIV epidemic and AIDS epidemic are acceptable.
AIDS virus	There is no "AIDS virus". The virus associated with AIDS is called the Human Immunodeficiency Virus, or HIV . Please note: "virus" in the phrase " HIV virus " is redundant. Use HIV.
AIDS-infected	Avoid the term infected. No one can be infected with AIDS, because it is not an infectious agent. AIDS is a surveillance definition meaning a syndrome of opportunistic infections and diseases that can develop as immunosuppression deepens along the continuum of HIV infection from primary infection to death. Use person living with HIV or HIV-positive person .
AIDS test	There is no test for AIDS. Use HIV or HIV antibody test .
AIDS victim	The word "victim" is disempowering. Use person living with HIV . Use the term AIDS only when referring to a person with a clinical AIDS diagnosis.
AIDS patient	Use the term patient only when referring to a clinical setting. Use: patient with advanced HIV-related illness (or disease) or AIDS-related illness (or disease) .
Risk of AIDS	Use risk of HIV infection; risk of exposure to HIV .
High(er) risk groups; vulnerable groups	Use key populations at higher risk (both key to the epidemic's dynamics and key to the response). Key populations are distinct from vulnerable populations, which may be subject to societal pressures or social circumstances which may make them more vulnerable to exposure to infections, including HIV.
Commercial sex work	Use sex work or commercial sex or the sale of sexual services .
Prostitute	Use only in respect to juvenile prostitution; otherwise use sex worker .
Intravenous drug user	Use injecting drug user . Drugs may be injected subcutaneously, intramuscularly or intravenously.
Sharing (needles, syringes)	Use using non-sterile injecting equipment if referring to risk of HIV exposure; use using contaminated injecting equipment if the equipment is known to contain HIV or if HIV transmission has occurred.
Fight against AIDS	Use response to AIDS .
Evidence-based	Use evidence-informed .
HIV prevalence rates	Use HIV prevalence . The word "rates" connotes the passage of time and should not be used in most instances.
Acronyms and abbreviations	Please spell out all abbreviations in full.

Background for commonly used terms and abbreviations²

ABC

Prevention strategies: **abstain** from penetrative sexual intercourse (also used to indicate delay of sexual debut); **be faithful** (reduce the number of partners or have sexual relations with only one partner); **condomize** (use male or female condoms consistently and correctly).

ACQUIRED IMMUNODEFICIENCY SYNDROME (AIDS)

Not...immune deficiency. . .

ADVOCATE

As a verb: write ‘advocate change’ (rather than advocate for change).

AIDS CARRIER

This term is often used to mean any person living with HIV. However, it is stigmatizing and offensive to many people living with the virus. It is also incorrect, since the agent being carried is HIV not AIDS.

AIDS- or HIV-RELATED ILLNESS OR DISEASE

Although ‘the person died of AIDS’ is commonly said or written, actually people do not die of AIDS, they die of HIV-related or AIDS-related disease. The expression AIDS-related illness can be used if a person has an AIDS diagnosis.

AIDS RESPONSE

The terms AIDS response, HIV response, response to AIDS and response to HIV are often used interchangeably to mean the response to the epidemic.

AIDS VIRUS

Since AIDS is a syndrome, it is incorrect to refer to the virus as the “AIDS virus”. HIV (the human immunodeficiency virus) is what ultimately causes AIDS (acquired immunodeficiency syndrome). In referring to the virus, write the full expression at first usage and then use HIV; avoid the term HIV virus (which is a tautology, i.e. it is saying the same thing twice).

ART

Spell out in full, i.e. antiretroviral therapy or antiretroviral treatment. The term ART can be used if it clearly refers to a triple antiretroviral drug combination.

BEHAVIOUR CHANGE (NOT ‘Behavioural Change’)

There are a number of theories and models of human behaviour that guide health promotion and education efforts to encourage behaviour change, i.e. the adoption and maintenance of healthy behaviours.

---

² All web links in this document are up to date. If on clicking the link, the site does not pop up when you are on line to the internet, you can cut and paste the link.

CLIENT-INITIATED TESTING

Alternative term for voluntary counselling and testing (VCT). All HIV testing must be carried out under conditions of the “three Cs”: i.e. that it be confidential, accompanied by counselling and conducted only with informed consent.

CONTAMINATED and NON-STERILE

Drug injecting equipment was “contaminated” if it caused infection, that is, the equipment contained HIV; “unclean”, “dirty” or “non-sterile” if it carried the risk of HIV exposure: that is, it may or may not have carried the virus.

COSPONSORS

The Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS) has the following ten cosponsors, listed in the following order (according to UN rules):

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) <http://www.unhcr.org/>

United Nations Children’s Fund (UNICEF) <http://www.unicef.org/>

World Food Programme (WFP) <http://www.wfp.org/>

United Nations Development Programme (UNDP) <http://www.undp.org/>

United Nations Population Fund (UNFPA) <http://www.unfpa.org/>

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) <http://www.unodc.org/odccp/index.html>

International Labour Organization (ILO) <http://www.ilo.org/>

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)
<http://www.unesco.org/>

World Health Organization (WHO) <http://www.who.int/en/>

World Bank <http://www.worldbank.org/>

CRIS

Country Response Information System. Developed by UNAIDS, CRIS provides partners in the global response to HIV with a user-friendly system consisting of an indicator database, a programmatic database, a research inventory database and other important information. The indicator database provides countries with a tool for reporting on national follow-up to the United Nations General Assembly Special Session on HIV/AIDS (June 2001) *Declaration of Commitment on HIV/AIDS*. The country-level CRIS will be complemented by a Global Response Information Database (GRID), which will support strategic analysis, knowledge-based policy formulation and subsequent programming. At country and global levels a Research Inventory Database (RID) is also being developed.

CULTURAL DOMINANCE

Familiar terms used in some cultures may not be appropriate in other cultural contexts e.g. seasons of the year—avoid “fall” or “autumn” and prefer instead last quarter of the year or instead of summer prefer mid-year. Similarly remember that different cultures celebrate the New Year at different times and that seasons in the northern and southern hemispheres are opposite to each other.

DESCRIBING AIDS

AIDS is often referred to as a “deadly, incurable disease”, but this creates a lot of fear and only serves to increase stigma and discrimination. It has also been referred to as a “manageable, chronic illness, much like hypertension or diabetes”, but this may lead people to believe that it is not as serious as they thought. It is preferable to use the following description: AIDS, the acquired immunodeficiency syndrome, is a fatal disease caused by HIV, the human immunodeficiency virus. HIV destroys the body’s ability to fight off infection and disease, which can ultimately lead to death. Currently, antiretroviral drugs slow down replication of the virus and can greatly enhance quality of life, but they do not eliminate HIV infection.

DRIVER

The term relates to the structural and social factors, such as poverty, gender, and human rights abuses that can increase people’s vulnerability to exposure to HIV. It is often reserved to describe underlying determinants.

EPIDEMIC

In epidemiology, an epidemic is a disease that appears as new cases in a given human population (e.g. everyone in a given geographic area; a university, or similar population unit; or everyone of a certain age or sex, such as the children or women of a region) during a given period, at a rate that greatly exceeds what is “expected” based on recent experience. Defining an epidemic is subjective, depending in part on what is “expected”. An epidemic may be restricted to one locale (an outbreak), more general (an epidemic) or global (a pandemic). Common diseases that occur at a constant but relatively high rate in the population are said to be “endemic”. Widely known examples of epidemics include the plague of mediaeval Europe known as the Black Death, the influenza pandemic of 1918–1919, and the current HIV epidemic which is increasingly described as a pandemic (made up of distinct types of epidemics in areas across the globe).

EPIDEMIOLOGY

Epidemiology is the branch of medical science that deals with the study of the incidence, distribution and determinants of patterns of a disease as well as its prevention in a population.

EVIDENCE-INFORMED

This term is preferred to evidence based in recognition of the fact that several elements may play a role in decision making, only one of which may be evidence; others may include cultural appropriateness, cost, feasibility and concerns about equity and so on.

FAITH-BASED ORGANIZATIONS

Faith-based organization is the term preferred instead of e.g. church, synagogue, mosque or religious organization, as it is inclusive (non-judgmental about the validity of any expression of faith) and moves away from historical (and typically European) patterns of thought.

FEMINIZATION

Referring to the pandemic, feminization is now often used by UNAIDS and others to indicate the increasing impact that it has on women. It is often linked to the idea that the number of women infected has equalled, or surpassed, the figure for men or that women and girls are bearing the brunt of the epidemic in many settings.

FIGHT

Avoid using words such as “fight” and other combatant language e.g. struggle, battle, campaign or war, unless in a direct quotation. Alternatives include: response to; management of; measures against; initiative; action; efforts; and programme. One rationale for this is to avoid a transference being made from the fight against HIV to a fight against people living with HIV.

GAY MEN

Write “men who have sex with men” *unless* individuals or groups specifically self-identify as gay. The broader community of men and women and transsexuals should be described as lesbian, gay, bisexual and transgendered—the abbreviation LGBT is often used for such communities, but UNAIDS’ general preference is to spell out all terms in full.

GENDER and SEX

The term “*sex*” refers to biologically determined differences, whereas the term “*gender*” refers to differences in social roles and relations between men and women. Gender roles are learned through socialization and vary widely within and between cultures. Gender roles are also affected by age, class, race, ethnicity and religion, as well as by geographical, economic and political environments. Since many languages do not have the word gender, translators may have to consider other alternatives to distinguish between these concepts.

GLOBAL FUND TO FIGHT AIDS, TUBERCULOSIS AND MALARIA

The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria, established in 2001, is an independent public-private partnership. Its purpose is to attract, manage and disburse additional resources to make a sustainable and significant contribution to mitigate the impact caused by HIV, tuberculosis and malaria in countries in need, while contributing to poverty reduction as part of the Millennium Development Goals. Since 2001, the Global Fund has attracted US\$ 4.7 billion in financing through 2008. In September 2007, donors provided initial pledges to the Global Fund worth US\$ 9.7 billion over three years. These pledges constitute the largest single financing exercise for health ever and they will allow the Global Fund to move towards annual commitments of US\$ 6–8 billion by 2010. <http://www.theglobalfund.org/en/>

GIPA

An acronym for the “greater involvement of people living with HIV/AIDS”. In 1994, 42 countries prevailed upon the Paris AIDS Summit to include the Greater Involvement of People Living with HIV/AIDS Principle (GIPA) in its final declaration.

http://www.unaids.org/en/Issues/Affected_communities/gipa.asp

GLOSSARIES

The internet is a rich source of information about HIV. The following links to glossaries may be useful and are, in our view, usually clear and accurate in the information they provide (but note we cannot verify the accuracy of information on these sites and accept no responsibility for the information provided there).

<http://www.sfaf.org/glossary>

<http://aidsinfo.nih.gov/Glossary/GlossaryDefaultCenterPage.aspx?MenuItem=AIDSinfoTools>

<http://www.aegis.com/ni/topics/glossary>

<http://www.gmhc.org/health/glossary2.html>

KEY POPULATIONS AT HIGHER RISK OF HIV EXPOSURE

UNAIDS does not use the term “high-risk group” because it implies that the risk is contained within the group whereas, in fact, all social groups are interrelated. It may also lull people who don’t identify with such groups into a false sense of security. As well it can increase stigma and discrimination. It is often more accurate to refer directly to “higher risk of HIV exposure”, “sex without a condom”, “unprotected sex”, or “using non-sterile injection equipment” rather than to generalize by saying “high-risk group”. Membership of groups does not place individuals at risk, behaviours may. In the case of married and cohabiting people, particularly women, it may be the risk behaviour of the sexual partner that places them in a “situation of risk”. There is a strong link between various kinds of mobility and heightened risk of HIV exposure, depending on the reason for mobility and the extent to which people are removed from their social context and norms. UNAIDS prefers the term “key populations” because it emphasizes that these populations, while being important to the dynamics of HIV transmission in a setting, are equally essential partners for an effective response to the epidemic.

HIGHLY ACTIVE ANTIRETROVIRAL THERAPY (HAART)

This term is now infrequently used in favour of antiretroviral treatment or therapy (ART). It referred to treatment regimens recommended by leading HIV experts to aggressively suppress viral replication and slow the progress of HIV disease. The usual HAART regimen combines three or more different drugs such as two nucleoside reverse transcriptase inhibitors and a protease inhibitor, two nucleoside analogue reverse transcriptase inhibitors and a non-nucleoside reverse transcriptase inhibitor or other combinations. More recently, new drugs have been developed to prevent the virus from entering the cell. These treatment regimens have been shown to reduce the amount of virus so that it becomes undetectable in a patient’s blood. (See <http://www.aidsinfo.nih.gov/>, a service of the US Department of Health and Human Services). The term ART (antiretroviral treatment or therapy) can be used if it clearly refers to a triple antiretroviral drug combination.

HIPC INITIATIVE

The Heavily Indebted Poor Countries Initiative is a debt relief tool for increasing the funds that countries have available and for ensuring that they are channelled to core human development priorities, such as basic health care. The HIPC initiative, created in 1996 by the World Bank and further enhanced in 1999, has already helped some of the poorest nations in the world to free up precious resources for human development that would otherwise have been spent on servicing debt. Fully funded and implemented, the enhanced HIPC initiative has the potential to be an even more powerful tool to allow countries to devote more resources to combating infectious diseases.

HIV-RELATED DISEASE

Symptoms of HIV infection may occur both at the beginning of HIV infection and after immune compromise sets in, leading to AIDS. During the initial infection with HIV, when the virus comes into contact with the mucosal surface, it finds susceptible target cells and moves to lymphoid tissue where massive production of the virus ensues. This leads to a burst of high-level viraemia (virus in the bloodstream) with wide dissemination of the virus. Some people may have flu-like symptoms at this stage but these are generally referred to as symptoms of primary infection rather than HIV-related disease. The resulting immune response to suppress the virus is only partially successful and some virus escapes and may remain undetectable, sequestered in reservoirs for months to years. As crucial immune cells, called CD4+ T cells, are disabled and killed, their numbers progressively decline. In this manner, HIV-related disease is characterized by a gradual deterioration of immune

function. Eventually high viral turnover leads to destruction of the immune system, sometimes referred to as advanced HIV infection, which leads to the manifestation of AIDS.

HIV-INFECTED

As distinct from HIV-positive (which can sometimes be a false positive test result, especially in infants up to 18 months of age), the term HIV-infected is usually used to indicate that evidence of HIV has been found via a blood test.

HIV-NEGATIVE

Showing no evidence of infection with HIV (e.g. absence of antibodies against HIV) in a blood or oral fluid test. Synonymous with seronegative. An HIV-negative person can be infected if he or she is in the window period between HIV exposure and detection of antibodies.

HIV-POSITIVE

Showing indications of infection with HIV (e.g. presence of antibodies against HIV) in a blood or oral fluid test. Synonymous with seropositive. Results may occasionally be false positive.

HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS (HIV)

The virus that weakens the immune system, ultimately leading to AIDS. Since HIV means “human immunodeficiency virus”, it is redundant to refer to the *HIV virus*.

HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS TYPE 1 (HIV-1)

The retrovirus isolated and recognized as the etiologic (i.e. causing or contributing to the cause of a disease) agent of AIDS. HIV-1 is classified as a lentivirus in a subgroup of retroviruses. Most viruses and all bacteria, plants and animals have genetic codes made up of DNA, which is transcribed into RNA to build specific proteins. The genetic material of a retrovirus such as HIV is the RNA itself. The viral RNA is reverse transcribed into DNA, which is then inserted into the host cell’s DNA preventing the host cell from carrying out its natural functions and turning it into an HIV factory.

HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS TYPE 2 (HIV-2)

A virus closely related to HIV-1 that has also been found to cause AIDS. It was first isolated in West Africa. Although HIV-1 and HIV-2 are similar in their viral structure, modes of transmission and resulting opportunistic infections, they have differed in their geographical patterns of infection and in their propensity to progress to illness and death. Compared to HIV-1, HIV-2 is found primarily in West Africa and has a slower, less severe clinical course.

ILO

The International Labour Organization is one of UNAIDS’ ten cosponsors (see <http://www.ilo.org/>).

INCIDENCE

HIV incidence (sometimes referred to as cumulative incidence) is the number of new cases arising in a given period in a specified population. UNAIDS normally refers to the number of people (of all ages) or children (0–14 years) who have become infected during the past year. In contrast HIV prevalence refers to the number of infections at a particular point in time (like a camera snapshot). In specific observational studies and prevention trials, the term incidence rate is used to describe incidence per hundred person years of observation.

INJECTING DRUG USERS (IDUs)

This term is preferable to *drug addicts* or *drug abusers*, which are seen as derogatory terms and which often result in alienation rather than creating the trust and respect required when dealing with those who inject drugs. UNAIDS does not use the term “intravenous drug users” because subcutaneous and intramuscular routes may be involved. It is preferable to spell out in full and not use the abbreviation. An acceptable alternate phrasing is *people who inject drugs*.

INTERVENTION

This term conveys “doing something to someone or something” and as such undermines the concept of participatory responses. Preferred terms include programming, programme, activities, initiatives, etc.

MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs)

Eight goals developed at the Millennium Summit in September 2000. Goal 6 refers specifically to AIDS but attainment of several goals is being hampered by the HIV epidemic.

<http://www.un.org/millenniumgoals/>

MONITORING AND EVALUATION REFERENCE GROUP

Established by UNAIDS, the Monitoring and Evaluation (M&E) Reference Group (MERG) has a broad membership of national, bilateral agency and independent evaluation expertise, enabling it to assist in the harmonization of monitoring and evaluation approaches among collaborating organizations and in the development of effective monitoring and evaluation of the response to the epidemic.

MSM

Abbreviation for “men who have sex with men” or “males who have sex with males”. This term is useful as it includes not only men who self identify as gay or homosexual and have sex only with other men but also bisexual men, and heterosexual men who may, nonetheless at times have sex with other men.

http://data.unaids.org/Publications/IRC-pub03/mentu2000_en.pdf

MTCT

Abbreviation for “mother-to-child transmission” (PMTCT is the abbreviation for “prevention of mother-to-child transmission”). Some countries prefer the term “parent-to-child transmission” to avoid stigmatizing pregnant women and to encourage male involvement in HIV prevention.

http://data.unaids.org/Publications/IRC-pub01/JC531-MTCT-TU_en.pdf

NAC

National AIDS coordinating authority (formerly National AIDS Council)

NACP

National AIDS Control Programme.

NAP

National AIDS Programme.

NAP+

Network of African People Living with HIV/AIDS. <http://www.rapnap.org/>

NSP

National Strategic Plan. Other terms are national AIDS action frameworks and annual AIDS action plans. Avoid using abbreviations.

OPPORTUNISTIC INFECTIONS

Illnesses caused by various organisms, some of which usually do not cause disease in persons with healthy immune systems. Persons living with advanced HIV infection may have opportunistic infections of the lungs, brain, eyes and other organs. Opportunistic illnesses common in persons diagnosed with AIDS include *Pneumocystis carinii* pneumonia, cryptosporidiosis, histoplasmosis, bacterial infections, other parasitic, viral and fungal infections; and some types of cancers. Tuberculosis is the leading HIV-associated opportunistic infection in developing countries.

ORPHANS

In the context of AIDS, it is preferable to say “children orphaned by AIDS” or “orphans and other children made vulnerable by AIDS”. Referring to these children as “AIDS orphans” not only stigmatizes them, but also labels them as HIV-positive, which they may not necessarily be. Identifying a human being by his/her medical condition alone also shows a lack of respect for the individual. Contrary to traditional usage UNAIDS uses “orphan” to describe a child who has lost either one or both parents.

PAHO

Pan American Health Organization: <http://www.paho.org/>

PANDEMIC

A disease that spreads across an entire region, continent or the whole world. Preferred usage is to write “pandemic” when referring to global disease and to use “epidemic” when referring to country or regional level. For simplicity, UNAIDS often uses “epidemic”, see EPIDEMIC.

PATHOGEN

An agent causing disease.

PCB

The Programme Coordinating Board of UNAIDS.

<http://www.unaids.org/en/AboutUNAIDS/Governance/default.asp>

PEOPLE LIVING WITH HIV

Avoid the expression “people living with HIV and AIDS” and the abbreviation PLWHA. With reference to those living with HIV, it is preferable to avoid certain terms: *AIDS patient* should only be used in a medical context (most of the time, a person with AIDS is not in the role of patient); the term *AIDS victim* or *AIDS sufferer* implies that the individual in question is powerless, with no control over his or her life. It is preferable to use “people living with HIV” (PLHIV), since this reflects the fact that an infected person may continue to live well and productively for many years. Referring to people living with HIV as *innocent victims* (which is often used to describe HIV-positive children or people who have acquired HIV medically) wrongly implies that people infected in other ways are somehow deserving of punishment. It is preferable to use “people living with HIV”, or “children with HIV”.

http://data.unaids.org/pub/Report/2007/JC1299-PolicyBrief-GIPA_en.pdf

PEPFAR

The US President's Emergency Plan for AIDS Relief (Emergency Plan/PEPFAR) announced by President George W. Bush in his State of the Union Address 28 January 2003 is the largest commitment ever by a single nation towards an international health initiative—a five-year, US\$ 15-billion, multifaceted approach to responding to the HIV epidemic around the world. The goals of the Emergency Plan include support for treatment for two million HIV infected people, support for prevention of seven million new infections, and support for care for 10 million people infected or affected by HIV. For fiscal year 2008, President Bush requested US\$ 5.4 billion.

<http://www.pepfar.gov/press/81352.htm>

POVERTY REDUCTION STRATEGY PAPERS (PRSPs)

Poverty Reduction Strategy Papers are prepared by the member countries through a participatory process involving domestic stakeholders as well as external development partners, including the World Bank and International Monetary Fund. <http://www.imf.org/external/np/prsp/prsp.asp>

PREVALENCE

Usually given as a percentage, HIV prevalence quantifies the proportion of individuals in a population who have HIV at a specific point in time. UNAIDS normally reports HIV prevalence among adults, aged 15–49 years. We do not write prevalence rates because a time period of observation is not involved. “Prevalence” is sufficient, e.g. the Caribbean region, with estimated adult HIV prevalence of 2.3% in 2003, is an area to focus on in the future”. HIV prevalence can also refer to the number of people living with HIV as in “by December 2007 an estimated 33.2 million people were living with HIV worldwide.

PROGRAMME ACCELERATION FUNDS (PAF)

Programme acceleration funds were designed to assist the UN theme group to play a catalytic and facilitating role in advancing the scope, scale and effectiveness of a country's response to the AIDS epidemic. Activities to be funded must be in line with one or more of the five cross-cutting functions of UNAIDS: to empower leadership for an effective country response; to mobilize and empower public, private and civil society partnerships and civil society engagement; to strengthen strategic information management; to build capacities to plan, track, monitor and evaluate country responses; and to enable access to, and efficient use of, financial and technical resources. In addition, funded activities must be in accordance with Global Task Team (GTT) recommendations.

<http://data.unaids.org/Publications/IRC-pub07/paf>

PROSTITUTION

Use this term in respect to juvenile prostitution only. Otherwise for people of older ages use “commercial sex” “sex work” or “the sale of sexual services”.

PROVIDER-INITIATED TESTING

Under certain circumstances, when an individual is seeking medical care, HIV testing may be offered. It may be diagnostic—as when a patient presents with symptoms that may be attributable to HIV or has an illness associated with HIV such as tuberculosis—or it may be a routine offer to an asymptomatic person. For example, HIV testing may be offered as part of the clinical evaluation of patients with sexually transmitted infections and pregnant women. HIV testing may be offered to all patients where HIV is prevalent. Regardless of the type of testing and the location of the offer, all HIV testing should always be carried out under conditions respecting the three Cs—confidenti-

ality, informed consent and counselling. Testing without counselling has little impact on behaviour and is a significant lost opportunity for assisting people to avoid acquiring or transmitting infection.

PTCT

Parent-to-child transmission. A term preferred in some countries (see MTCT).

REDPES

Red Latinoamericano y del Caribe de Planificación Estratégica (Latin American and Caribbean Network on Strategic Planning and AIDS).

<http://ciss.insp.mx/redpes/>

REGIONAL SUPPORT TEAM (RST)

A team that oversees and coordinates UNAIDS activities in a defined geographical region.

RISK

Avoid using the expressions “groups at risk” or “risk groups”. People with behaviours which may place them at higher risk of exposure to HIV do not necessarily identify themselves with any particular group. Risk refers to risk of exposure to HIV which may be high as a result of specific behaviours or situations. Examples of the latter include risk in discordant couples unaware of their serostatus and recipients of unscreened blood or blood products. Behaviours, not memberships, place individuals in situations in which they may be exposed to HIV. Some populations may be at increased risk of exposure to HIV.

RISK COMPENSATION or RISK ENHANCEMENT

A compensatory increase in behaviours which can result in exposure to HIV brought on by reduced perception of personal risk e.g. uptake of a 50% effective preventive HIV vaccine might tend to encourage abandoning condom use.

SAFER SEX

Use by preference the term safer sex because the term safe sex may imply complete safety. Sex is 100% safe from HIV transmission when both partners know their HIV-negative serostatus and neither partner is in the window period between HIV exposure and appearance of HIV antibodies detectable by the HIV test. In other circumstances, reduction in the numbers of sexual partners and correct and consistent use of male or female condoms can reduce the risk of HIV transmission. The term safer sex more accurately reflects the idea that choices can be made and behaviours adopted to reduce or minimize risk.

SCALE UP

Form used when used as a verb. Hyphenate as “scale-up” or “scaling-up” when used as a noun. Same for follow up (verb) versus “follow-up” (noun).

SECOND GENERATION SURVEILLANCE

Built upon a country’s existing data collection system, second generation HIV surveillance systems are designed to be adapted and modified to meet the specific needs of differing epidemics. For example, HIV surveillance in a country with a predominantly heterosexual epidemic will differ radically from surveillance in a country where HIV infection is mostly found among men who have sex

with men or injecting drug users. This form of surveillance aims to improve the quality and diversity of information sources by developing and implementing standard and rigorous study protocols, using appropriate methods and tools.

SEROPREVALENCE

As related to HIV infection, the proportion of persons who have serologic evidence of HIV infection, i.e. antibodies to HIV at any given time.

SEROSTATUS

A generic term that refers to the presence/absence of antibodies in the blood. Often, the term refers to HIV antibody status.

SEXUALLY TRANSMITTED INFECTION (STI)

Also called venereal disease (VD), an older public health term, or sexually transmitted disease (STD), terms that do not convey the concept of being asymptomatic in the same way that the term sexually transmitted infection does. Sexually transmitted infections are spread by the transfer of organisms from person to person during sexual contact. In addition to the “traditional” STIs (syphilis and gonorrhoea), the spectrum of STIs now includes HIV, which causes AIDS; *Chlamydia trachomatis*; human papilloma virus (HPV) which can cause cervical, penile or anal cancer; genital herpes; chancroid; genital mycoplasmas; hepatitis B; trichomoniasis; enteric infections; and ectoparasitic diseases (i.e. diseases caused by organisms that live on the outside of the host’s body). The complexity and scope of sexually transmitted infections have increased dramatically since the 1980s; more than 20 disease-causing organisms and syndromes are now recognized as belonging in this category.

SEX WORK

“Commercial sex work” is considered a tautology, which is saying the same thing twice over in different words. Preferred terms are “sex work”, “commercial sex”, and “the sale of sexual services”.

SEX WORKER

The term “sex worker” is intended to be non-judgmental, focusing on the conditions under which sexual services are sold. Alternate formulations are: “women/men/people who sell sex”. Clients of sex workers may then also be called “men/women/people who buy sex”. The term “commercial sex worker” is no longer used, primarily because it is considered to be saying something twice over in different words (i.e. a tautology).

SHARING

When referring to injecting equipment UNAIDS does not use the word “sharing” in its publications. Instead, “use of contaminated injecting equipment” is preferred if referring to actual HIV transmission and “use of non-sterile injecting equipment” if referring to risk of HIV exposure. This is because injecting drug users uncommonly “share” their needles in the usually understood sense of the word—with the exception of sexual partners who inject together. In the absence of needle exchanges, people may use discarded needles (which are anonymous) or bargain away drugs for a needle or are injected by professional injectors. They do not regard this as sharing. Neither does “sharing” distinguish between needle borrowing and needle lending; this is important because (usually) different dynamics are at work. A person aware of his or her HIV-positive status may try to avoid lending, but may continue to borrow or vice versa. Also “sharing” has positive

connotations in injecting drug use communities (and wider communities also), e.g. sharing a meal, which are not appropriate in writing about HIV risk.

SIDA

Swedish International Development Cooperation Agency:
http://www.sida.se/?d=121&language=en_us

Sida

In the French language *sida* (use lower case letters) is also the acronym for AIDS.

SIDALAC

Iniciativa regional sobre SIDA para América Latina y el Caribe: in English “The Regional AIDS Initiative for Latin America and the Caribbean”.

STIGMA and DISCRIMINATION

As the traditional meaning of stigma is a mark or sign of disgrace or discredit, the correct term would be stigmatization and discrimination; however, “stigma and discrimination” has been accepted in everyday speech and writing, and may be treated as plural.

SURVEILLANCE

Continual analysis, interpretation and feedback of systematically collected data, generally using methods distinguished by their practicality, uniformity, and rapidity rather than by accuracy or completeness.

TARGET

This term is acceptable as a noun referring to an objective or goal. Avoid using as a verb for example “targeting men who have sex with men...” as this conveys non-participatory, top-down approaches. Preferred alternative terms include: “programmes for and by men who have sex with men”; “engaging men who have sex with men in programming”; and “programmes involving men who have sex with men in the response to the epidemic”, etc.

TASO

The AIDS Support Organisation (Uganda). www.taso.org

TESTING

HIV testing is pivotal to both prevention and treatment programmes. The “3Cs” continue to be underpinning principles for the conduct of all HIV testing of individuals. Testing must be: *confidential*; accompanied by *counselling*; only be conducted with informed *consent*, meaning that it is both informed and voluntary. A full policy statement is available at:

http://www.unaids.org/en/Policies/HIV_Prevention/Prevention_Umbrella_Policies.asp

“3 by 5” initiative

Always cite in this form, with double quotation marks. “3 by 5” was a WHO/UNAIDS global initiative aimed at placing three million people living with HIV in low- and middle-income countries on antiretroviral treatment by the end of the year 2005

http://data.unaids.org/Publications/External-Documents/who_3by5-strategy_en.pdf?preview=true

“THREE ONES” principles

Always use in this form “Three Ones” principles, with double quotation marks. The principles are: one agreed AIDS action framework that provides the basis for coordinating the work of all partners; one national AIDS coordinating authority, with a broad-based multisectoral mandate; and one agreed country-level monitoring and evaluation system.

TRIPS AGREEMENT

The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, supervised by the World Trade Organization, provides certain flexibilities to low- and middle-income countries with respect to pharmaceutical patent protection. http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/t_agm0_e.htm

UCC

UNAIDS Country Coordinator (formerly called Country Programme Adviser—CPA).

UNAIDS Reference Group on HIV and Human Rights

http://www.unaids.org/en/Issues/Impact_HIV/20070216_Ref_group_HIV_HR.asp

UNAIDS Reference Group on Estimates, Modelling and Projections:

www.epidem.org

UNAIDS Reference Group on HIV Prevention and Care among Injecting Drug Users in Developing and Transitional Countries

<http://www.idurefgroup.unsw.edu.au/>

UN Reference Group on HIV and Injecting Drug Use

www.idurefgroup.edu.au

UNAIDS Reference Group on Prevention

http://www.unaids.org/en/PolicyAndPractice/Prevention/reference_group.asp

UNDP

The United Nations Development Programme, one of UNAIDS’ ten Cosponsors.

<http://www.undp.org/>

UNESCO

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, one of UNAIDS’ ten Cosponsors. <http://www.unesco.org/>

UNFPA

The United Nations Population Fund, one of UNAIDS’ ten Cosponsors. <http://www.unfpa.org/>

UNHCR

The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, one of UNAIDS’ ten cosponsors. <http://www.unhcr.org>

UNICEF

The United Nations Children’s Fund, one of UNAIDS’ ten Cosponsors. <http://www.unicef.org/>

UNODC

The United Nations Office on Drugs and Crime, one of UNAIDS' ten Cosponsors.
<http://www.unodc.org/odccp/index.html>

UNIVERSAL ACCESS

Commonly used is the phrase working towards achieving the goal of universal access (not capital-ized) to HIV prevention, treatment, care and support. This initiative is outlined in the *2006 Political Declaration on HIV/AIDS*.

http://data.unaids.org/pub/Report/2006/20060615_HLM_PoliticalDeclaration_ARES60262_en.pdf

UNIVERSAL PRECAUTIONS

Standard infection control practices to be used universally in healthcare settings to minimize the risk of exposure to pathogens, e.g. the use of gloves, barrier clothing, masks and goggles (when anticipating splatter) to prevent exposure to tissue, blood and body fluids.

URGE

The UNAIDS Reference Group on Economics.

VCT

Abbreviation for “voluntary counselling and testing”; also known as “client-initiated testing” in opposition to “provider-initiated testing”. All testing should be conducted in an environment which adheres to and implements the “Three Cs”: confidentiality, informed consent, and counselling.

http://www.unaids.org/en/Policies/Testing/20070517_policies_testing_keyoperationalguidelines.asp

VERTICAL TRANSMISSION

Sometimes used to indicate transmission of a pathogen such as HIV from mother to fetus or baby during pregnancy or birth but may be used to refer to the genetic transmission of traits. UNAIDS primarily uses the term mother-to-child transmission.

WEF

World Economic Forum: <http://www.weforum.org/>

WFP

World Food Programme. <http://www.wfp.org/index2.html>, one of UNAIDS' ten cosponsors.

WIPO

World Intellectual Property Organization. <http://www.wipo.org/>

WHO

The World Health Organization is one of UNAIDS' ten cosponsors. <http://www.who.int/en/>

WORLD BANK

The World Bank is one of UNAIDS' ten cosponsors. <http://www.worldbank.org/>

WSSD

World Summit for Social Development. <http://www.visionoffice.com/socdev/wssd.htm>

Further resources

Language

UNAIDS uses British English as its preferred style. When using common word processing packages it is useful to set this as default style when the option is available.

Style guide

The World Health Organization style guide is the foundation of UNAIDS' editorial house style.

Dictionaries

UNAIDS uses the Concise Oxford English Dictionary for English language but note that UNAIDS follows variant spellings and terms preferred in the WHO Style Guide.

A useful resource for many terms is *A Dictionary of Epidemiology* (Fourth edition) edited by John M Last published by Oxford University Press (2000).

عنوان‌ها

۳	مقدمه
۴	چکیده واژه‌شناسی برگزیده و اشتباه‌هایی که نباید مرتکب شد
۶	واژه‌های مورد استفاده عموم، سرکلمه‌ها ^۲ (سرواژه‌ها) و کوتاه‌سازی‌ها ^۳

توجه

- این جزوه صرفاً ترجمه نسخه انگلیسی واژه‌شناسی نیست. با توجه به حساسیت‌های فرهنگی و نیازهای زبان فارسی در این زمینه بعضی عبارات و واژه‌ها بنا به نظر کارشناسان اضافه یا کم شده است.
- لطفاً توجه داشته باشید که در گفتار و نوشتار خود از عبارات و واژه‌هایی که با اشاره به پیشینه زبانی، یا در برخی موارد به عنوان نمونه نادرست کاربرد کلمه‌ها و ترکیب‌های به‌ظاهر هم‌معنی قید شده است، استفاده نکنید.
- در پاره‌ای از موارد برای دریافت اطلاعات تکمیلی و شناسایی بهتر بعضی از واژه‌ها و عبارات به نشانی‌های الکترونیکی مرتبط اشاره شده که با علامت «ن.ک» (نگاه کنید) مشخص شده است.
- برای استفاده درست از این واژه‌شناسی لطفاً در نظر داشته باشید که عبارات و واژه‌های توصیه شده و مورد قبول با **قلم برجسته و مایل (Bold and Italic)** نوشته شده‌است.

^۱ پایه شیوه نگارش برنامه‌ی مشترک ملل متحد در زمینه‌ی ایدز (UNAIDS) همان شیوه نگارش سازمان جهانی بهداشت (WHO) است که به این نشانی قابل دسترس است: https://intranet.who.int/homes/whp/write_edit/topics/who_style_guide.shtml

^۲ acronyms

^۳ abbreviations

از آنجا که زبان به باورها شکل می‌بخشد، می‌تواند بر رفتارها نیز اثر بگذارد. در نتیجه، کاربرد سنجیده زبان نیرویی است که می‌تواند پاسخ به همه‌گیری اچ‌آی‌وی و ایدز را تقویت کند. ما از اینکه این واژه‌شناسی برگزیده در زمینه اچ‌آی‌وی و ایدز به صورت آزاد در اختیار همگان قرار می‌گیرد خشنودیم و می‌کوشیم تا این واژه‌شناسی چون سندی زنده و پویا به طور منظم بازبینی شود. واژه‌شناسی برگزیده حاضر در زمینه اچ‌آی‌وی و ایدز برای استفاده کارمندان برنامه مشترک ملل متحد در زمینه ایدز (UNAIDS)، همکاران ۱۰ عضو پشتیبان برنامه و دیگر فعالان در حوزه اچ‌آی‌وی تهیه شده است.

محتوای نسخه انگلیسی این رهنمود با استفاده از نظر همکاران دبیرخانه مرکزی در ژنو و راهنمایی مشاور ارشد علمی UNAIDS غنی‌تر شده است. نسخه فارسی را با هم‌فکری نمایندگانی از عضوهای پشتیبان و برنامه کشوری ایدز در ایران تکمیل کرده‌ایم. در این راستا، تلاش کرده‌ایم تا با مشورت با تعداد بسیاری از دست‌اندرکاران بهترین معادل‌ها انتخاب شود. به همین ترتیب در آینده نیز از ارسال پیشنهادها و نظرهای سازنده شما نیز به نشانی الکترونیکی iran@unaid.org استقبال می‌کنیم و نکات مطرح شده را در نسخه‌های بعدی این سند مد نظر قرار خواهیم داد.

نکات گردآوری شده در جدول بخش نخست (چکیده واژه‌شناسی برگزیده) مهمترین توصیه‌های این جزوه را یکجا در بر دارد. در صورت عدم استفاده تجاری، تکثیر و نسخه‌برداری از این جزوه با ذکر منبع آزاد است.

Past Terminology	Preferred Terminology	واژه‌شناسی برگزیده	واژه‌شناسی پیشین
HIV/AIDS; HIV and AIDS	Use the term that is most specific and appropriate in the context. Examples include people living with HIV, HIV prevalence, HIV prevention, HIV testing, HIV-related disease; AIDS diagnosis, children made vulnerable by AIDS, children orphaned by AIDS, the AIDS response, national AIDS Programme, AIDS service organization. Both HIV epidemic and AIDS epidemic are acceptable.	واژه‌ای را به کار ببرید که با توجه به زمینه استفاده آن، اختصاصی‌تر و مناسب‌تر باشد. به‌طور مثال: <i>افرادى که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند، شیوع اچ‌آی‌وی، پیشگیری از اچ‌آی‌وی، آزمایش اچ‌آی‌وی، بیماری‌های مرتبط با اچ‌آی‌وی. تشخیص ایدز، کودکانی که بر اثر ایدز آسیب‌پذیر شده‌اند، کودکانی که بر اثر ایدز والدین خود را از دست داده‌اند، پاسخ به ایدز، برنامه ملی ایدز، سازمان خدمات‌رسان ایدز.</i> در مورد همه‌گیری هر دو عبارت <i>همه‌گیری اچ‌آی‌وی و همه‌گیری ایدز</i> درست است.	اچ‌آی‌وی / ایدز، اچ‌آی‌وی و ایدز
AIDS virus	There is no "AIDS virus". The virus associated with AIDS is called the Human Immunodeficiency Virus, or HIV . Please note: "virus" in the phrase " HIV virus " is redundant. Use HIV.	چیزی به عنوان «ویروس ایدز» وجود ندارد. ویروس مربوط به ایدز، <i>ویروس نقص ایمنی انسانی</i> و سرکلمه حروف انگلیسی آن: <i>اچ‌آی‌وی</i> است. لطفاً توجه کنید: حرف «وی» در کوتاه‌سازی اچ‌آی‌وی به جای کلمه ویروس آمده است و تکرار آن به‌صورت «ویروس اچ‌آی‌وی» زاید است. در این مورد <i>اچ‌آی‌وی</i> را به تنهایی به کار ببرید. <i>ویروس عامل ایدز</i> نیز درست است.	ویروس ایدز
AIDS-infected	Avoid the term infected. No one can be infected with AIDS, because it is not an infectious agent. AIDS is a surveillance definition meaning a syndrome of opportunistic infections and diseases that can develop as immunosuppression deepens along the continuum of HIV infection from primary infection to death. Use person living with HIV or HIV-positive person .	زمانی که درباره فرد یا افراد صحبت می‌کنید هرگز از واژه «آلوده» یا «عفونت» استفاده نکنید. علاوه بر این، کسی نمی‌تواند دچار عفونت ایدز شود، زیرا ایدز یک عامل عفونی نیست. ایدز مفهومی است که برای نظام مراقبت تعریف می‌شود و به معنی مجموعه علامت‌های (نشانگان) ناشی از عفونت‌های فرصت-طلب و بیماری‌هایی است که ممکن است در طیف ابتلا به اچ‌آی‌وی و در حالی که سرکوب ایمنی بدن عمیق‌تر می‌شود، از لحظه ابتدایی تا زمان مرگ گسترش یابد. (در این مورد عبارت‌های <i>فردی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کند</i> یا <i>فرد اچ‌آی‌وی مثبت</i> را به کار ببرید.	دچار عفونت ایدز – آلوده به ایدز
AIDS test	There is no test for AIDS. Use HIV or HIV antibody test .	آزمایشی به عنوان آزمایش ایدز وجود ندارد. در این مورد عبارت‌های <i>آزمایش اچ‌آی‌وی</i> یا <i>آزمایش پادتن اچ‌آی‌وی</i> را به کار ببرید.	آزمایش ایدز
AIDS victim	The word "victim" is disempowering. Use person living with HIV . Use the term AIDS only when referring to a person with a clinical AIDS diagnosis.	واژه «قربانی» تعبیری از ناتوانی و عجز در بر دارد. از عبارت <i>فردی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کند</i> استفاده کنید. واژه ایدز را تنها در مورد کسانی که تشخیص بالینی ایدز در مورد آنها صورت گرفته به کار ببرید.	قربانی ایدز
AIDS patient	Use the term patient only when	تنها زمانی از واژه «بیمار» استفاده کنید که به یک	بیمار ایدز

Past Terminology	Preferred Terminology	واژه‌شناسی برگزیده	واژه‌شناسی پیشین
	referring to a clinical setting. Use: patient with advanced HIV-related illness (or disease) or AIDS-related illness (or disease).	محیط بالینی (شرایط بیمارستانی یا مراقبت پزشکی) اشاره دارید. این واژه را این‌گونه به کار ببرید: بیمار مبتلا به بیماری‌ها (یا ناخوشی‌های پیشرفته) مرتبط با اچ‌آی‌وی یا بیماری‌ها (ناخوشی‌های) مرتبط با ایدز. یا فرد مبتلا به ایدز.	
Risk of AIDS	Use risk of HIV infection; risk of exposure to HIV.	این طور به کار ببرید: خطر عفونت اچ‌آی‌وی، خطر قرارگرفتن در معرض اچ‌آی‌وی.	خطر ایدز
High(er) risk groups; vulnerable groups	Use key populations at higher risk (both key to the epidemic's dynamics and key to the response). Key populations are distinct from vulnerable populations, which may be subject to societal pressures or social circumstances which may make them more vulnerable to exposure to infections, including HIV.	این طور به کار ببرید: جمعیت‌های کلیدی در معرض خطر بیشتر یعنی جمعیت‌هایی که هم در پویایی همه‌گیری کلیدی هستند و هم در پاسخ به آن. جمعیت‌های آسیب‌پذیر که جمعیت‌هایی هستند که تحت فشارهای اجتماعی یا شرایط محیط اجتماعی در معرض عوامل بیماری‌زا از جمله اچ‌آی‌وی آسیب‌پذیرتر شده‌اند، با جمعیت‌های کلیدی تفاوت دارند.	گروه‌های پرخطر / پرخطرتر، گروه‌های آسیب‌پذیر
Commercial sex work	Use sex work or commercial sex or the sale of sexual services.	این طور به کار ببرید: تن‌فروشی (عبارت‌های دیگری مانند آمیزش‌گری و کار جنسی نیز پیشنهاد شده است).	تن‌فروشی تجاری
Prostitute	Use only in respect to juvenile prostitution; otherwise use sex worker.	از عبارت تن‌فروشی استفاده کنید. فقط در مورد نوجوانان زیر سن قانونی (که طبق پیمان‌نامه حقوق کودک حداقل ۱۸ سال تمام است)، می‌توان از کلمه روسپی‌گری استفاده کرد. با این‌همه در این مورد نیز برای اشاره به یک فرد از واژه روسپی استفاده نکنید.	روسپی، بدکاره، زن ویژه، زن خیابانی، فاحشه
Intravenous drug user	Use injecting drug user. Drugs may be injected subcutaneously, intramuscularly or intravenously.	از عبارت: مصرف‌کننده تزریقی مواد استفاده کنید. تزریق مواد ممکن است به‌صورت زیرجلدی، داخل عضله، یا داخل رگ (وریدی) باشد. در ایران غالباً راه تزریق مواد وریدی است.	مصرف‌کننده وریدی مواد / معتاد وریدی
Sharing (needles, syringes)	Use using non-sterile injecting equipment if referring to risk of HIV exposure; use using contaminated injecting equipment if the equipment is known to contain HIV or if HIV transmission has occurred.	اگر موضوع بحث به احتمال قرارگرفتن در معرض اچ‌آی‌وی اشاره دارد، عبارت استفاده از لوازم تزریق غیر استریل (ناسترون) توصیه می‌شود. اگر از وجود اچ‌آی‌وی در این لوازم مطلع هستید یا اگر انتقال اچ‌آی‌وی عملاً واقع شده است، عبارت: استفاده از لوازم تزریق آلوده را به کار ببرید.	استفاده مشترک (از سرنگ و سوزن)
Fight against AIDS	Use response to AIDS.	این طور به کار ببرید: پاسخ به ایدز.	مبارزه علیه / در مقابل ایدز
Evidence-based	Use evidence-informed.	این طور به کار ببرید: مطلع از شواهد یا با آگاهی از شواهد.	بر پایه / براساس / مبتنی بر شواهد
HIV prevalence rates	Use HIV prevalence. The word "rates" connotes the passage of time and should not be used in most instances.	عبارت: شیوع اچ‌آی‌وی را به کار ببرید. واژه «میزان» تعبیری از دوره زمانی را در بر دارد و در بسیاری از	میزان‌های شیوع

Past Terminology	Preferred Terminology	واژه‌شناسی برگزیده	واژه‌شناسی پیشین
		موارد نباید استفاده شود.	
Acronyms and abbreviations	Please spell out all abbreviations in full.	لطفا همه کوتاه‌سازی‌ها را (حداقل یک بار و در ابتدای نوشته خود) به‌طور کامل بیان کنید.	سرکلمه‌ها و کوتاه‌سازی‌ها

آ-۱

آزمایش

TESTING

آزمایش اچ‌آی‌وی هم در پیشگیری و هم در برنامه‌های درمانی جنبه محوری دارد. سه شرط اساسی انجام آزمایش اچ‌آی‌وی عبارت است از: رضایت آگاهانه فرد آزمایش‌دهنده، رازداری در تمام مراحل از مراجعه تا ارایه نتیجه آزمایش و مشاوره قبل و بعد از آزمایش. در زبان انگلیسی این سه شرط (Consent و Confidentiality و Counselling) با حرف لاتین C نوشته شده و این شرایط به سه C معروف است. برای مطالعه متن کامل اعلامیه سیاست‌گذاری UNAIDS در این مورد ن.ک:
http://www.unaids.org/en/Policies/HIV_Prevention/Prevention_Umbrella_Policies.asp

آزمایش بنا به درخواست مراجع / مراجعه‌کننده (آزمایش مراجع‌خواسته)

CLIENT-INITIATED TESTING

این معادلی دیگر برای عبارت *مشاوره و آزمایش داوطلبانه* یا (Voluntary Counselling and Testing: VCT) است. سه شرط اساسی انجام آزمایش اچ‌آی‌وی عبارت است از: رضایت آگاهانه فرد آزمایش‌دهنده، رازداری در تمام مراحل از مراجعه تا ارایه نتیجه آزمایش و مشاوره قبل و بعد از آزمایش. (برای اطلاعات بیشتر ن. ک: آزمایش، در همین واژه‌شناسی)

آزمایش به توصیه مشاور (آزمایش مشاور‌خواسته)

PROVIDER-INITIATED TESTING

ممکن است تحت برخی شرایط، هنگامی که فردی متقاضی مراقبت پزشکی است، آزمایش اچ‌آی‌وی به او پیشنهاد شود. این امر ممکن است جنبه تشخیصی داشته باشد (مانند زمانی که در فرد مراجعه‌کننده نشانه‌های احتمالی مربوط به اچ‌آی‌وی دیده شود، یا دچار بیماری‌های مرتبط با اچ‌آی‌وی، مانند سل، باشد)، یا ممکن است این آزمایش به صورت روالی، به افراد فاقد هرگونه نشانه‌ای پیشنهاد شود. مثلا ممکن است آزمایش اچ‌آی‌وی، به عنوان بخشی از ارزیابی بالینی بیماران مبتلا به عفونت‌های آمیزشی یا به زنان باردار ارایه شود. در جاهایی که اچ‌آی‌وی بسیار شایع است، آزمایش اچ‌آی‌وی ممکن است به همه پیشنهاد شود. صرف نظر از نوع آزمایش و محل ارایه آن، در مورد هر آزمایش اچ‌آی‌وی باید همواره اصول سه گانه رضایت آگاهانه، رازداری، و مشاوره اعمال شود. (برای اطلاعات بیشتر ن. ک: آزمایش، در همین واژه‌شناسی). آزمایش بدون مشاوره تأثیر چندانی بر رفتار ندارد و در حقیقت فرصت طلایی از دست رفته‌ای است که می‌توانست در کمک به افراد برای پرهیز از ابتلا به عفونت یا انتقال ویروس، تعیین‌کننده باشد.

اجلاس جهانی سران برای توسعه اجتماعی

WSSD (World Summit for Social Development)

<http://www.visionoffice.com/socdev/wssd.htm>

اچ‌آی‌وی مثبت

HIV-POSITIVE

ردیابی یا تشخیص نشانه‌های عفونت اچ‌آی‌وی (وجود پادتن‌های ضد اچ‌آی‌وی) در یک نمونه آزمایشی خون یا ترشحات حفره دهان. این مفهوم با مثبت سرولوژیکی هم‌معنی است. گاه پیش می‌آید که نتیجه آزمایش مثبت کاذب باشد.

اچ‌آی‌وی منفی

HIV-NEGATIVE

عدم بروز شواهد عفونت اچ‌آی‌وی (یعنی فقدان پادتن‌های ضد اچ‌آی‌وی) در نمونه آزمایشی خون یا ترشحات حفره دهان. این مفهوم با منفی سرولوژیکی هم‌معنی است. فرد اچ‌آی‌وی منفی، در صورتی که در دوره پنجره یعنی فاصله زمانی بین تماس با قرار گرفتن در معرض ویروس و ردیابی پادتن‌ها باشد، ممکن است دچار عفونت اچ‌آی‌وی شده باشد.

UNIVERSAL PRECAUTIONS

این‌ها روش‌های استاندارد کنترل عفونت است که باید در همه موارد در محیط‌های خدمات درمانی رعایت شود تا خطر قرار گرفتن در معرض عوامل بیماری‌زا به حداقل برسد. این احتیاط‌ها هیچ ارتباطی با اچ‌آی‌وی مثبت بودن یا اچ‌آی‌وی منفی بودن افراد ندارد. به این احتیاط‌ها، احتیاط‌های همه‌جانبه نیز گفته می‌شود. این روش‌ها عبارتند از استفاده از دستکش، لباس‌های محافظ، ماسک و عینک‌های محافظ به منظور پیشگیری از تماس مستقیم با بافت‌ها، خون و مایعات بدن (به‌ویژه در موقعیت‌هایی که احتمال پاشیده‌شدن آنها وجود دارد).

استفاده مشترک

SHARING

در مورد لوازم تزریق در متون UNAIDS از لفظ «مشترک» استفاده نمی‌شود. به جای این، در مواردی که منظور انتقال اچ‌آی‌وی است می‌گوییم «استفاده از لوازم تزریق آلوده» و در مواردی که منظور احتمال خطر مواجهه با اچ‌آی‌وی است می‌گوییم «استفاده از لوازم تزریق غیر استریل (ناسترون)». علت این امر آن است که بر خلاف معنایی که معمولاً از این عبارت استنباط می‌شود، مصرف‌کنندگان تزریقی مواد به جز در مورد شرکای جنسی که با هم تزریق می‌کنند، به‌طور معمول سوزن مورد استفاده خود را تشریک نمی‌کنند. در غیاب برنامه‌های تبادل سرنگ و سوزن افراد ممکن است از سوزن و سرنگ دور انداخته شده (که امکان شناسایی ندارد) استفاده کنند یا ممکن است مواد را با سوزن و سرنگ استفاده شده «تاخت بزنند» و یا مواد را توسط تزریق‌کننده‌های حرفه‌ای تزریق کنند. آنها این رفتارها را «اشتراک» محسوب نمی‌کنند. هم‌چنین قرض گرفتن و قرض دادن سوزن و سرنگ را جزو «استفاده مشترک» به حساب نمی‌آورند. این نکته مهم است زیرا (معمولاً) فعل و انفعالات مختلفی در کار است. اگر فردی از اچ‌آی‌وی مثبت بودن خود آگاه باشد، ممکن است سعی کند که از قرض دادن سرنگ و سوزن به دیگران بپرهیزد، ولی ممکن است به قرض گرفتن سرنگ و سوزن از دیگران ادامه دهد. علاوه بر این، «شریک شدن» حامل نوعی بار مثبت در اجتماع مصرف‌کنندگان تزریقی مواد (یا در جامعه عمومی) است، مثل شریک شدن در غذا و کاربرد آن در نوشتن راجع به خطر ابتلا به اچ‌آی‌وی مناسب نیست.

اسناد راهبرد کاهش فقر

POVERTY REDUCTION STRATEGY PAPERS (PRSPs)

اسناد راهبرد کاهش فقر از طریق یک فرایند مشارکتی توسط کشورهای عضو سازمان ملل متحد تهیه می‌شود. این فرایند منتفعان درون مرزی را به همراه شریکان توسعه برون مرزی از جمله بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول درگیر می‌کند.

<http://www.imf.org/external/np/prsp/prsp.asp>

اصول «سه تا یک»

“THREE ONES” principles

- همیشه به همین صورت و در داخل گیومه عنوان کنید. این اصول از این قرار است:
- «یک» چارچوب راهبردی عمل در زمینه ایدز، به عنوان پایه هماهنگی کار همه شریکان،
- «یک» مرجع مسؤول هماهنگ‌کننده ملی برنامه‌ها، با رسالت گسترده چندبخشی،
- «یک» نظام پایش و ارزشیابی برنامه‌های اچ‌آی‌وی و ایدز در سطح کشوری.

اعتبارهای تسریع برنامه

PROGRAMME ACCELERATION FUNDS (PAF)

اعتبارهای تسریع برنامه برای کمک به گروه کاری موضوعی سازمان ملل متحد طراحی شده است تا آن را در ایفای نقشی تسهیل‌گر برای پیشبرد گسترده، مقیاس و نتیجه‌بخشی پاسخ کشوری به همه‌گیری ایدز یاری کند. با استفاده از این اعتبارها تامین هزینه فعالیت‌هایی امکان‌پذیر است که در راستای یکی یا بیشتر از پنج وظیفه متداخل UNAIDS باشد. این وظایف از این قرارند: توانمندسازی راهبری برای پاسخ کشوری موثر؛ بسیج و تقویت مشارکت عمومی، خصوصی و جامعه مدنی و دخالت دادن جامعه

مدنی؛ تحکیم مدیریت اطلاعات راهبردی؛ ظرفیت‌سازی برای طراحی، پیگیری، پایش و ارزشیابی پاسخ‌های کشوری؛ و ایجاد امکان دسترسی به، و استفاده کارآمد از، منابع مال و فنی. به علاوه، فعالیت‌هایی که بودجه دریافت می‌کنند می‌باید مطابق با توصیه‌های تیم کاری جهانی (Global Task Team) باشند.
www.unaids.org

افرادى که با اچ‌آی‌وی زندگى مى‌کنند **PEOPLE LIVING WITH HIV**

باید از اصطلاح افرادی که با اچ‌آی‌وی و ایدز زندگى مى‌کنند و PLWHA (یعنی سرکلمه‌های people living with HIV and AIDS) پرهیز کنید. در مورد **افرادى که با اچ‌آی‌وی زندگى مى‌کنند** بهتر است از بعضی تعابیر اجتناب کنیم. «بیمار مبتلا به ایدز» تنها در موردی کاربرد دارد که بحث در محیط بالینی پزشکی و درمان باشد در حالی که افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگى مى‌کنند، حتی زمانی که وارد مرحله ایدز شده‌اند، در بیش‌تر موارد خارج از محیط پزشکی مشغول به زندگى و فعالیت هستند و نقش بیمار ندارند. همچنین عبارات «قربانی ایدز» و «رنج‌دیده از ایدز» به معنای عجز فرد مورد نظر و فقدان اختیار در امور زندگى خویش است. بهتر است که بگوییم **فردى که با اچ‌آی‌وی زندگى مى‌کند** زیرا در این طرز بیان این حقیقت منعکس می‌شود که فرد دچار عفونت می‌تواند به سلامت به زندگى ادامه دهد و احتمالاً تا سالیان دراز زندگى پرثمر و مولدی را پی بگیرد. استفاده از لفظ «قربانیان بی‌گناه» در مورد **افرادى که با اچ‌آی‌وی زندگى مى‌کنند** (که غالباً در مورد کودکان اچ‌آی‌وی مثبت و افرادی که در فرآیند درمانی به عفونت مبتلا شده‌اند به کار می‌رود)، به نادرستی و تلویحاً افرادی را که از طرق دیگر به عفونت مبتلا می‌شوند، به نوعی گناه‌کار و سزاوار مجازات قلمداد می‌کند. ترجیح دارد که از تعابیر **افرادى که با اچ‌آی‌وی زندگى مى‌کنند** یا **کودکان مبتلا به اچ‌آی‌وی** یا **اچ‌آی‌وی مثبت** استفاده کنیم. کلمه «ایدز» را هرگز به کار نبرید. ن. ک.
http://data.unaids.org/pub/Report/2007/JC1299-PolicyBrief-GIPA_en.pdf

افزایش جبرانی خطر **RISK COMPENSATION or RISK ENHANCEMENT**

این اصطلاح را به مفهوم افزایش رفتارهای پرخطر به دنبال احساس ایمنی کاذب ناشی از درپیش گرفتن رفتارهای دیگری که بالقوه توان کاهش خطر انتقال و ابتلا به ویروس را دارد، به کار می‌بریم. به طور مثال: ختنه مردان که تاثیر پیشگیرانه حدود ۵۰ درصدی دارد، ممکن است بهانه‌ای برای کاهش استفاده از کاندوم شود.

انتقال از مادر به کودک (انتقال از مادر به فرزند) **MTCT**

سرکلمه‌های عبارت ('mother-to-child transmission'). همچنین سرکلمه‌های PMTCT برای **پیشگیری انتقال از مادر به کودک** ('prevention of mother-to-child transmission') مورد استفاده قرار دارد. برخی کشورها عبارت انتقال از والد به فرزند را ترجیح می‌دهند زیرا معتقدند ضمن پرهیز از انگ‌زنی علیه زنان باردار، به گونه‌ای مشوق مشارکت مردان در پیشگیری از اچ‌آی‌وی نیز است. توصیه می‌شود که از اصطلاح سرایت از مادر به کودک یا سرایت از مادر به فرزند استفاده نشود، زیرا ممکن است خواننده را دچار این اشتباه کند که اچ‌آی‌وی در ارتباط روزمره بین مادر و فرزند نیز قابل سرایت است. ن. ک.
http://data.unaids.org/Publications/IRC-pub01/JC531-MTCT-TU_en.pdf

انتقال از والد به فرزند **PTCT (Parent-to-child transmission)**

در برخی کشورها این اصطلاح را به عبارت **انتقال از مادر به کودک/فرزند** ترجیح می‌دهند. نگاه کنید به: مدخل فوق‌الذکر انتقال از مادر به کودک (MCTC)

انتقال عمودی

VERTICAL TRANSMISSION

گاهی اوقات برای اشاره به انتقال عامل بیماری‌زایی مانند اچ‌آی‌وی از مادر به جنین یا نوزاد، در زمان بارداری یا زایمان، استفاده می‌شود. اما ممکن است برای اشاره به انتقال ژنتیک (موروثی) خصوصیت‌ها نیز به کار برده شود. در متن‌های UNAIDS، در درجه اول از عبارت *انتقال از مادر به کودک/ فرزند* استفاده می‌شود.

انگ و تبعیض

STIGMA and DISCRIMINATION

به طور سنتی انگ یا «داغ ننگ» یا «لکه بدنامی» به معنای نشانه یا علامتی از بی‌آبرویی و بی‌اعتباری است. پس به نظر درست‌تر می‌رسد که بگوییم انگ‌زنی (بدنام‌سازی) و تبعیض. اگرچه *انگ و تبعیض* در گفتار روزمره جا افتاده است و می‌توان آن را به صورت عام و به معنای جمع نیز بکار برد.

اهداف توسعه هزاره

MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs)

اهداف هشت‌گانه‌ای که در اجلاس سران هزاره در سپتامبر سال ۲۰۰۰ تدوین شده‌است. هدف شماره شش مشخصاً به ایدز اشاره دارد، اما پاره‌ایی از اهداف مزبور تحت تاثیر همه‌گیری اچ‌آی‌وی از تحقق بازمانده‌اند. ن ک:

<http://www.un.org/millenniumgoals/>

ایدز (AIDS)

ایدز (AIDS)، بر وزن فیض، نه بر وزن تیز، از حروف اول کلمات (Acquired Immunodeficiency Syndrome) گرفته شده است. معنای فارسی این کلمات *نشانگان نقص ایمنی اکتسابی* است.

ب

بانک جهانی

WORLD BANK

یکی از ۱۰ عضو پشتیبان UNAIDS.

<http://www.worldbank.org/>

برنامه توسعه ملل متحد

UNDP (United Nations Development Programme)

یکی از ۱۰ عضو پشتیبان UNAIDS.

<http://www.undp.org/>

برنامه جهانی غذا

WFP (World Food Programme)

یکی از ۱۰ عضو پشتیبان UNAIDS.

<http://www.wfp.org/index2.html>

برنامه راهبردی کشوری (ملّی)

NSP (NATIONAL STRATEGIC PLAN)

عبارت‌های دیگری که در این مورد به کار برده شده، عبارت است از *چارچوب ملّی اقدام در برابر ایدز* (national AIDS action frameworks) و *برنامه عملیاتی سالانه در مورد ایدز* (annual AIDS action plans). از کلمه‌های اختصاری و سرکلمه‌ها استفاده نکنید.

برنامه ملی (کشوری) ایدز
NAP (National AIDS Programme)

برنامه ملی کنترل (مهار) ایدز
NACP (National AIDS Control Programme)

بروز

INCIDENCE

بروز اچ‌آی‌وی (که گاه آن را بروز تجمعی نیز می‌گویند) عبارت است از تعداد افرادی که در میان یک جمعیت مشخص، در طول زمان معلومی، مبتلا به عفونت اچ‌آی‌وی شده‌اند. UNAIDS معمولاً تعداد افراد (صرف نظر از سن) یا کودکان (زیر چهارده سال) مبتلا شده به عفونت ظرف دوره یکساله اخیر را در نظر دارد. بروز با شیوع تفاوت دارد. در مطالعات مشاهده‌ای و آزمون‌های مشخص در زمینه پیشگیری، اصطلاح میزان بروز برای نشان دادن بروز در صد-نفر-سال مشاهده، به کار می‌رود. برای اطلاع بیشتر تر به عنوان شیوع در همین واژه‌شناسی مراجعه کنید.

بیماری‌های مرتبط با اچ‌آی‌وی یا بیماری‌های مرتبط با ایدز
AIDS or HIV-RELATED ILLNESSES

نشانه‌های عفونت اچ‌آی‌وی می‌تواند هم در ابتدای عفونت و هم بعد از ریشه‌گرفتن ضعف ایمنی، که باعث ایدز می‌شود، ظاهر شود. در زمان عفونت اولیه اچ‌آی‌وی، وقتی که ویروس با سطح مخاطی در تماس قرار می‌گیرد سلول‌های آسیب‌پذیر را پیدا کرده و به بافت لنفوی منتقل می‌شود، که تولید انبوه ویروس را در این بافت به دنبال دارد. این امر منجر به تکثیر انفجاری ویروس در جریان خون و انتشار وسیع ویروس می‌شود. در این مرحله برخی افراد علائم آنفلوانزا مانند پیدا می‌کنند، اما این پدیده را معمولاً عوارض عفونت اولیه می‌نامند نه بیماری مرتبط با اچ‌آی‌وی. واکنش ایمنی متعاقب برای سرکوب ویروس تنها موفقیت نسبی به همراه دارد و تعدادی از ویروس‌ها از چنگ آن می‌گریزند و ممکن است به مدت ماه‌ها تا سال‌ها نهفته و غیر قابل کشف در بدن باقی بمانند. از آنجا که سلول‌های حیاتی دستگاه ایمنی موسوم به سلول‌های T از نوع CD4+ از کار افتاده و از بین می‌روند، تعداد آنها به تدریج رو به کاهش می‌گذارد. به این ترتیب، بیماری مرتبط با اچ‌آی‌وی با تحلیل تدریجی کارکرد دستگاه ایمنی مشخص می‌شود. سرانجام بار گردشی فزاینده ویروس منجر به تخریب دستگاه ایمنی می‌گردد، که این را گاه عفونت پیشرفته اچ‌آی‌وی می‌نامند. این مرحله نهایتاً به ظهور ایدز می‌انجامد.

در عین حال که عموماً گفته می‌شود یا نوشته می‌شود «شخصی از ایدز در گذشت»، به واقع، افراد از ایدز نمی‌میرند. افراد از بیماری‌های مرتبط با اچ‌آی‌وی یا بیماری‌های مرتبط با ایدز فوت می‌کنند. کاربرد اصطلاح بیماری‌های مرتبط با ایدز در مورد فردی درست است که تشخیص نشانگان ایدز در مورد او صورت گرفته باشد.

پ

پاتوژن

PATHOGEN

بیماری‌زا

پاسخ به ایدز

AIDS RESPONSE

عبارات پاسخ به ایدز، پاسخ به اچ‌آی‌وی، واکنش به ایدز، واکنش به اچ‌آی‌وی را غالباً به صورت مترادف بکار می‌برند و منظور از همه این‌ها پاسخ به ایدز، پاسخ به اچ‌آی‌وی یا پاسخ به همه‌گیری ایدز یا پاسخ به همه‌گیری اچ‌آی‌وی است. در بعضی موارد عبارت مواجهه با ایدز نیز به همین معنی استفاده شده است.

پرهیز - پابندی - پوشش با کاندوم

ABC (Abstain, Be faithful, Condomize)

این واژه‌ها معرف راهبردهای پیشگیری از انتقال جنسی اچ‌آی‌وی است:

- پرهیز از آمیزش با دخول (واژه پرهیز همچنین می‌تواند برای به تعویق انداختن سن نخستین تماس جنسی به کار رود)،

- پابندی (به معنی پابندی به تنها یک شریک جنسی یا کاهش تعداد شرکای جنسی)

- پوشش با کاندوم به طور مستمر و به طرز صحیح

ترجمه دیگر پیشنهاد شده برای راهبردهای پیشگیری سه واژه کفاف - عفاف - غلاف است.

ت

تغییر رفتار

BEHAVIOUR CHANGE

چندین نظریه و الگو در مورد رفتار انسان وجود دارد که راهنمای اقدامات آموزش و ارتقای سلامت برای تشویق به تغییر رفتار است. منظور از تغییر رفتار در پیش گرفتن و تداوم رفتارهای سالم است.

تن فروش

SEX WORKER

این اصطلاح را در سطح وسیعی به جای «روسی» مورد استفاده قرار می‌دهند. اصطلاح‌های دیگری مانند آمیزش گر، کارگر جنسی یا شاغل جنسی نیز پیشنهاد شده است. تمامی این عبارتها بنا است عاری از قضاوت اخلاقی باشد و بیشتر بر شرایط فروش خدمات جنسی تاکید نماید. عبارت دیگر در این مورد **زنان/ مردان/ افرادی که تن‌فروشی** می‌کنند است. اصطلاح تن‌فروش تجاری را دیگر به کار نمی‌برند زیرا تکرار «تجاری» بعد از «فروش» زاید است.

تن‌فروشی

SEX WORK

عبارت «تن‌فروشی تجاری» به نظر زاید و تکرار دوباره یک مفهوم است. عبارت پذیرفته‌تر **تن‌فروشی** است. عبارت‌های دیگری مانند آمیزش‌گری و کار جنسی نیز پیشنهاد شده است.

توافق‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (توافق‌نامه تریپس)

TRIPS (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights)

توافق در باره جنبه‌های بازرگانی حقوق مالکیت فکری که توسط سازمان جهانی مالکیت فکری سرپرستی می‌شود، در زمینه حفظ حقوق داروهای ثبت‌شده، انعطاف‌هایی برای کشورهای با در آمد کم و متوسط قایل است.

http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/t_agm0_e.htm

توصیف ایدز

DESCRIBING AIDS

ایدز را غالباً یک « بیماری لاعلاج و مرگبار» می‌خوانند، اما این شیوه بیان ترس و هراس ایجاد می‌کند و همین موضوع به تنهایی موجب انگ و تبعیض بیشتر می‌شود. همچنین، گاه آن را یک «بیماری مزمن تدبیرپذیر، مانند فشار خون یا دیابت» عنوان کرده‌اند، اما این هم ممکن است باعث شود عده‌ای آن را به قدر کافی جدی نگیرند. پس مطلوب‌تر آن است که ایدز را این‌طور تشریح کنیم: ایدز یا نشانگان اکتسابی نقص ایمنی یک بیماری کشنده ناشی از اچ‌آی‌وی یا ویروس نقص ایمنی انسان است. اچ‌آی‌وی توان بدن را برای مقابله با عفونت و بیماری از بین می‌برد و این امر می‌تواند در پایان به مرگ بیانجامد. در حال حاضر، داروهای ضد رتروویروسی از سرعت تکثیر ویروس می‌کاهد و تا حد زیادی کیفیت زندگی فرد را بهبود می‌بخشد، اما عفونت اچ‌آی‌وی را از میان نمی‌برد. از عباراتی مانند طاعون قرن، نفرین زمانه و نظیر آن جدا پرهیز کنید

جمعیت‌های کلیدی در معرض خطر بیشتر اچ‌آی‌وی

KEY POPULATIONS AT HIGHER RISK OF HIV EXPOSURE

از عبارت «گروه‌های پرخطر» استفاده نکنید چون از این اصطلاح این‌طور بر می‌آید که خطر تنها محدود به یک گروه ویژه است. اما به واقع، همه گروه‌های اجتماعی با یکدیگر در تعامل هستند. همچنین، این عبارت ممکن است به افرادی که خود را به این گروه‌ها متعلق نمی‌دانند، نوعی احساس امنیت کاذب دهد و آنها را گمراه کند. به همین ترتیب، می‌تواند به افزایش انگ و تبعیض بیانجامد. معمولاً درست‌تر این است که مستقیماً به مواردی چون: قرار گرفتن در معرض خطر افزوده اچ‌آی‌وی، ارتباط جنسی (آمیزش) بدون استفاده از کاندوم، ارتباط جنسی (آمیزش) محافظت نشده، یا استفاده از لوازم تزریق غیراستریل اشاره کنیم تا اینکه از عبارت «گروه پرخطر» استفاده کنیم. عضویت در یک گروه فرد را در معرض خطر قرار نمی‌دهد بلکه رفتارهای او این احتمال را ایجاد می‌کند. در مورد افراد متاهل یا شرکای جنسی دائمی، به ویژه زنان، ممکن است رفتار پرخطر شریک جنسی ایشان، آنها را در «موقعیت خطر» قرار دهد. از سوی دیگر پیوند محکمی بین انواع جابجایی و خطر بیشتر قرار گرفتن در معرض اچ‌آی‌وی وجود دارد. بسته به علت جابجایی و اینکه افراد به چه میزان از زمینه و هنجارهای اجتماعی خود دور شده باشند. ترجیح بر این است که از عبارت جمعیت‌های کلیدی استفاده شود زیرا این عبارت بر این نکته تکیه دارد که همانطور که این جمعیت‌ها در پویایی همه‌گیری اچ‌آی‌وی در یک محیط ویژه کلیدی هستند، در پاسخ موثر به همه‌گیری نیز، از همکاران اصلی به شمار می‌آیند.

جنس و جنسیت

GENDER and SEX

لفظ «جنس» به تفاوت‌های زیست‌شناختی بین مذکر و مونث اشاره دارد، در حالی که «جنسیت» امری است مربوط به تفاوت نقش‌ها و روابط اجتماعی زنان و مردان. نقش‌های جنسیتی در فرآیند اجتماعی شدن فراگرفته می‌شوند و در میان فرهنگ‌های مختلف و نیز در درون هر فرهنگ بسیار متغیرند. نقش‌های جنسیتی تحت تاثیر سن، طبقه اجتماعی، قومیت و نژاد و مذهب و نیز محیط‌های سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی قرار دارند. در بسیاری زبان‌ها تمایز واژگانی بین مفهوم جنس و جنسیت شفاف نیست و مترجمان باید با انتخاب واژه‌های دیگر وجود این تمایز را روشن کنند.

جی‌یا یا گی‌یا

GIPA (greater involvement of people living with HIV/AIDS)

عنوان اختصاری است برای اصول مشارکت واقعی و گسترده‌تر افرادی که با اچ‌آی‌وی و ایدز زندگی می‌کنند. ۴۲ کشور شرکت‌کننده در اجلاس ۱۹۹۴، پاریس، ادغام اصول مزبور را در قطعنامه پایانی این اجلاس محقق کردند. ن. ک:

http://www.unaids.org/en/Issues/Affected_communities/gipa.asp

حامل ایدز

AIDS CARRIER

غالباً از این اصطلاح برای اشاره به هر فردی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کند استفاده می‌شود. اما عنصر انگ را دربردارد و برای بسیاری از کسانی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند توهین آمیز است. به علاوه، اساساً اصطلاحی نادرست است: زیرا آنچه فرد حامل آن است اچ‌آی‌وی است، نه ایدز.

خ

خطر

RISK

از عبارتهایی مانند «گروه‌های در معرض خطر» یا «گروه‌های خطر» یا «گروه‌های پرخطر» پرهیز کنید. فردی که رفتار یا رفتارهایی دارد که موجب قرارگرفتن بیشتر وی در معرض اچ‌آی‌وی می‌شود ممکن است خود را عضو هیچ گروه ویژه‌ای نداند. منظور از خطر، احتمال مواجهه با (قرارگرفتن در معرض) اچ‌آی‌وی است که ممکن است نتیجه یک رفتار یا موقعیت ویژه باشد. این موقعیت‌های ویژه شامل موارد زیر است: وجود خطر بین زوج‌هایی که از نظر وضعیت سرولوژیکی ناهمگون هستند (یکی از آنان اچ‌آی‌وی مثبت و دیگری اچ‌آی‌وی منفی است) و از این وضعیت خود ناآگاهند و یا دریافت‌کنندگان خون یا فرآورده‌های خونی غربال‌نشده. رفتارهای افراد، آنها را در موقعیت‌های احتمالی قرارگرفتن در معرض اچ‌آی‌وی قرار می‌دهد، نه تعلق آنان به یک گروه ویژه. برخی جمعیت‌ها ممکن است در معرض خطر افزوده قرارگرفتن در معرض اچ‌آی‌وی باشند.

د

درمان ضد رتروویروسی بسیار فعال

HIGHLY ACTIVE ANTIRETROVIRAL THERAPY (HAART)

در حال حاضر به جای این اصطلاح، بیشتر از *درمان با داروی ضد رتروویروسی* (antiretroviral treatment or therapy/ART) استفاده می‌شود. HAART عنوان پیشنهادی متخصصان برجسته اچ‌آی‌وی بود که به رژیم درمانی سرکوبگر تکثیر ویروسی و کاهش سرعت پیشروی بیماری اچ‌آی‌وی اشاره داشت. رژیم معمول HAART مشتمل بر تلفیق سه دارو یا بیشتر نظیر دو بازدارنده ترانسکریپتاز معکوس نوکلئوزیدی و یک بازدارنده پروتئاز یا دو بازدارنده ترانسکریپتاز معکوس نوکلئوزیدی و یک بازدارنده ترانسکریپتاز معکوس غیر نوکلئوزیدی و یا ترکیب دیگری از این دست است. اخیراً داروهای جدیدی بدست آمده که مانع از ورود ویروس به داخل سلول می‌گردد. نشان داده شده است که این رژیم‌های درمان دارویی تعداد ویروس‌ها را به نحوی کاهش می‌دهد که دیگر در خون بیمار قابل شناسایی نیست. (برای آگاهی بیشتر می‌توانید به <http://www.aidsinfo.nih.gov> از اداره بهداشت و خدمات انسانی ایالات متحده مراجعه کنید). اصطلاح درمان یا داروی ضد رتروویروسی (antiretroviral treatment یا ART) را در صورتی می‌توان بکار برد که مشخصاً به یک ترکیب ضد رتروویروسی سه‌گانه اشاره داشته باشد.

دسترسی همگانی

UNIVERSAL ACCESS

جمله‌ای که عموماً استفاده می‌شود فعالیت در جهت دستیابی به اهداف دسترسی همگانی به خدمات پیشگیری از اچ‌آی‌وی، درمان، مراقبت و حمایت است. رئوس مطالب این طرح در *بیانیه سیاسی مرتبط با اچ‌آی‌وی، ۲۰۰۶* عنوان شده است. http://data.unaids.org/pub/Report/2006/20060615_HLM_PoliticalDeclaration_ARES60262_en.pdf

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد

UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime)

یکی از ۱۰ عضو و پشتیبان UNAIDS.

<http://www.unodc.org/odccp/index.html>

دوره پنجره

WINDOW PERIOD

فاصله زمانی از ورود اچ‌آی‌وی به بدن تا قابل تشخیص شدن آن توسط آزمایش‌های سرم‌شناسی. این فاصله به تشکیل پادتن‌های ضد اچ‌آی‌وی و رسیدن آنها به حدی که با روش‌های آزمایشگاهی قابل شناسایی باشد مربوط می‌شود. هرچند روش‌های جدیدتر آزمایشگاهی این فاصله را کاهش داده است، ولی *دوره پنجره* همچنان وجود دارد.

رابطه جنسی ایمن‌تر**SAFER SEX**

به جای رابطه جنسی ایمن، ترجیح دارد از عبارت **رابطه جنسی ایمن‌تر** استفاده کنیم زیرا ممکن است اصطلاح رابطه جنسی ایمن اشتبهاً به معنای ایمنی مطلق تلقی شود. رابطه جنسی هنگامی در برابر انتقال اچ‌آی‌وی صد درصد ایمن است، که هر دو طرف از اچ‌آی‌وی منفی بودن خود آگاه باشند و هیچیک از آن دو، در دوره پنجره بین مواجهه با اچ‌آی‌وی و ظهور پادتن‌های قابل تشخیص از راه آزمایش اچ‌آی‌وی قرار نداشته باشد. در هر حالت دیگر، کاهش تعداد شرکای جنسی و استفاده درست و منظم از کاندوم‌های مردانه یا زنانه می‌تواند خطر انتقال اچ‌آی‌وی را کاهش دهد. عبارت **رابطه جنسی ایمن‌تر** یا **آمیزش ایمن‌تر** منعکس کننده این طرز فکر است که ما می‌توانیم انتخاب‌هایی را انجام دهیم یا رفتارهایی را اتخاذ کنیم که خطر را کاهش داده یا به حداقل برساند.

روسپی‌گری**PROSTITUTION**

از این اصطلاح تنها در ارتباط با نوجوانان زیر سن قانونی (که طبق پیمان‌نامه حقوق کودک حداقل ۱۸ سال تمام است) استفاده می‌کنیم. در مورد گروه‌های سنی بالاتر، از عبارت **تن‌فروشی** استفاده می‌کنیم.

زنانه شدن [همه‌گیری]**FEMINIZATION**

با توجه به همه‌گیری جهانی، در حال حاضر بیشتر اوقات، عبارت **زنانه شدن [همه‌گیری]** برای اشاره به پیامدهای روزافزون این همه‌گیری بر زنان استفاده می‌شود. این مفهوم اغلب به این فکر باز می‌گردد که تعداد زنان مبتلا برابر و یا حتی بالاتر از تعداد مردان مبتلا شده است؛ یا اینکه در بسیاری از زمینه‌ها، زنان و دختران بیشترین فشار و سختی ناشی از همه‌گیری را متحمل می‌شوند.

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)**UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)**

یکی از ۱۰ عضو و پشتیبان UNAIDS

<http://www.unesco.org/>

سازمان جهانی بهداشت**WHO (World Health Organization)**

یکی از ۱۰ عضو پشتیبان UNAIDS.

<http://www.who.int/en/>

سازمان جهانی کار**ILO (International Labour Organization)**

یکی از ۱۰ عضو پشتیبان UNAIDS.

<http://www.ilo.org/>

سازمان جهانی مالکیت فکری**WIPO (World Intellectual Property Organization)**

<http://www.wipo.org/>

ش

شیوع

PREVALENCE

مفهوم شیوع ناظر بر تعداد موارد عفونت در یک نقطه ویژه زمانی است (مثل عکسی که تصویر یک لحظه را نشان می‌دهد). شیوع اچ‌آی‌وی که غالباً به صورت درصد بیان می‌شود گویای نسبت جمعیتی افرادی است که در یک برهه از زمان اچ‌آی‌وی مثبت هستند. UNAIDS معمولاً شیوع اچ‌آی‌وی را در مورد جمعیت ۴۹-۱۵ ساله گزارش می‌کند. از اصطلاح میزان شیوع استفاده نمی‌کنیم زیرا هیچ بازه زمانی برای مشاهده مورد نظر نیست. لفظ شیوع به تنهایی کافی است. مثلاً: «حوزه کارائیب، با شیوع اچ‌آی‌وی ۲/۳ درصد در میان بزرگسالان در سال ۲۰۰۳، منطقه‌ای است که در آینده باید مورد توجه بیشتر قرار گیرد». شیوع اچ‌آی‌وی ممکن است در عین حال به تعداد افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند اشاره داشته باشد، مانند: «تا دسامبر سال ۲۰۰۷، حدود ۳۳/۲ میلیون نفر، در سراسر جهان با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کرده‌اند».

شیوع سرمی

SEROPREVALENCE

در رابطه با عفونت اچ‌آی‌وی، این شاخص عبارت است از نسبت کسانی که در هر موقعیت زمانی، شواهد سرمی (سرولوژیک) عفونت اچ‌آی‌وی یعنی یادتن‌های اچ‌آی‌وی در آنها وجود دارد.

ص

صندوق جمعیت ملل متحد

UNFPA (United Nations Population Fund)

یکی از ۱۰ عضو و پشتیبان UNAIDS.

<http://www.unfpa.org/>

صندوق جهانی مبارزه با ایدز، سل و مالاریا

GLOBAL FUND TO FIGHT AIDS, TUBERCULOSIS AND MALARIA

صندوق جهانی مبارزه با ایدز، سل و مالاریا که در سال ۲۰۰۱ پایه‌گذاری شد، یک مشارکت مستقل عمومی- خصوصی است. هدف آن جذب، مدیریت و تخصیص منابع بیشتر است تا بتواند برای کاهش پیامدهای ناشی از اچ‌آی‌وی، سل و مالاریا در کشورهای نیازمند، کمک پایدار و قابل توجهی نماید و در عین حال در کاهش فقر به عنوان بخشی از اهداف توسعه هزاره نیز سهیم باشد. از سال ۲۰۰۱ تا کنون، صندوق جهانی ۷/۴ میلیارد دلار جذب کرده است. در سپتامبر ۲۰۰۷، حامیان مالی قول‌های اولیه خود را به ارزش ۷/۹ میلیارد دلار برای محدوده زمانی ۳ ساله به صندوق جهانی ارایه کردند. این قول‌ها، هنگامت‌ترین رقم مالی یکجا را که تا به حال برای بهداشت منظور شده در بر می‌گیرد و به صندوق جهانی فرصت می‌دهد تا به تعهدات سالانه ۶ تا ۸ میلیارد دلار تا سال ۲۰۱۰ نزدیکتر شود.

<http://www.theglobalfund.org/en/>

صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف)

UNICEF (United Nations Children's Fund)

یکی از ۱۰ عضو و پشتیبان UNAIDS.

<http://www.unicef.org/>

ط

طرح «۳ در ۵»

“3 by 5” initiative

همیشه به همین صورت و در داخل گیومه عنوان کنید. «۳ در ۵» یک طرح جهانی به ابتکار UNAIDS و WHO بود که هدف آن تا پایان سال ۲۰۰۵، تحقق درمان ضد رتروویروسی برای سه میلیون نفر که، در کشورهای دارای درآمد کم و متوسط، با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کردند بود.

http://data.unaids.org/Publications/External-Documents/who_3by5-strategy_en.pdf?preview=true

ع

عالم‌گیری (بیماری عالم‌گیر / پاندمی)

PANDEMIC

عالم‌گیری یک بیماری است که در کل یک منطقه، قاره یا در سراسر جهان اشاعه پیدا می‌کند. وقتی از بیماری در سطح جهانی صحبت می‌کنیم، بهتر است بگوییم «پاندمی» و هنگامی که از بیماری در سطح کشوری یا منطقه‌ای صحبت می‌کنیم، بهتر است بگوییم **همه‌گیری** یا اپیدمی. برای سهولت UNAIDS غالباً از واژه **همه‌گیری** (اپیدمی) را استفاده می‌کند.

عضوهای پشتیبان

COSPONSORS

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز (UNAIDS) از ده عضو پشتیبان تشکیل شده است که بر اساس مقررات سازمان ملل متحد به شرح و ترتیب زیر تعیین شده‌اند:

۱- کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

<http://www.unhcr.org/>

۲- صندوق کودکان سازمان ملل متحد

United Nations Children's Fund (UNICEF)

<http://www.unicef.org/>

۳- برنامه جهانی غذا

World Food Programme (WFP)

<http://www.wfp.org/>

۴- برنامه توسعه ملل متحد

United Nations Development Programme (UNDP)

<http://www.undp.org/>

۵- صندوق جمعیت ملل متحد

United Nations Population Fund (UNFPA)

<http://www.unfpa.org/>

۶- دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

<http://www.unodc.org/odccp/index.html>

۷- سازمان بین‌المللی کار

International Labour Organization (ILO)

<http://www.ilo.org/>

۸- سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد

عفونت

INFECTION

اصطلاح تخصصی **عفونت** به ورود یک عامل بیماری‌زای زنده به بدن و پاسخ بدن به آن عامل گفته می‌شود. استفاده از اصطلاح **عفونت اچ‌آی‌وی** در متون تخصصی برای رساندن این معنی درست است. با این‌همه از آنجایی که اصطلاح عفونت در زبان روزمره دارای بار منفی است، از استفاده از این واژه و ترکیب‌های آن در باره افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند یا همه‌گیری اچ‌آی‌وی در متون غیرتخصصی پرهیز کنید. اصطلاح عفونت ایدز به‌طور کلی اشتباه است زیرا ایدز یک عامل بیماری‌زا نیست.

عفونت‌های آمیزشی (عفونت‌های منتقل شونده از طریق تماس جنسی)

SEXUALLY TRANSMITTED INFECTION (STI)

به این عفونت‌ها بیماری‌های آمیزشی و بیماری‌های مقاربتی هم می‌گویند. ارجحیت کاربرد **عفونت‌های آمیزشی** به جای بیماری‌های آمیزشی این است که سرایت بدون عوارض عوامل عفونی را هم شامل می‌شود. عفونت‌های آمیزشی از طریق انتقال ارگانسیم‌ها از فردی به فرد دیگر در زمان تماس جنسی منتقل می‌شود. علاوه بر عفونت‌های آمیزشی «رایج» (نظیر سفلیس و سوزاک) طیف عفونت‌های آمیزشی اینک شامل اچ‌آی‌وی، که باعث ایدز می‌شود، و نیز *Chlamydia trachomatis* ، *Chancroid* ، ویروس تب‌خال تناسلی HPV که می‌تواند باعث سرطان دهانه رحم یا مقعد شود، شپش زهار، شانکروئید *chancroid* ، میکوپلاسمای تناسلی، هپاتیت ب و سی، تریکومونیاژیس *trichomoniasis* ، عفونت‌های روده و انگل‌های برون‌زی است. پیچیدگی و وسعت دامنه عفونت‌های آمیزشی از دهه ۱۹۸۰ به بعد افزایش چشمگیری داشته و اینک بیش از ۲۰ ارگانسیم و عارضه در این حیطه طبقه‌بندی می‌شود.

عفونت‌های فرصت‌طلب

OPPORTUNISTIC INFECTIONS

بیماری‌های ناشی از انواع ارگانسیم‌هایی که به‌طور معمول در افراد دارای سیستم ایمنی سالم، سبب بیماری نمی‌شود. افرادی که با عفونت پیشرفته اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند، ممکن است دارای **عفونت‌های فرصت‌طلب** در ریه، مغز، چشم و دیگر اعضا باشند. برخی **عفونت‌های فرصت‌طلب** که در مورد افراد مبتلا به ایدز، عمومیت دارند عبارتند از: *Zat* / *الریه* ناشی از *Pneumocystis carinii*، کریپتوسپوریدیوزیس (*cryptosporidiosis*)، هیستوپلاسموزیس (*histoplasmosis*) دیگر عفونت‌های میکروبی، انگلی، ویروسی و قارچی و برخی انواع سرطان. در کشورهای در حال توسعه، سل بالاترین رتبه **عفونت‌های فرصت‌طلب** مرتبط با اچ‌آی‌وی را دارد.

ک

کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان

UNHCR (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees)

یکی از ۱۰ عضو و پشتیبان UNAIDS.

<http://www.unhcr.org>

گ

گروه پشتیبانی منطقه‌ای

REGIONAL SUPPORT TEAM (RST)

تیمی که سرپرستی و هماهنگی فعالیت‌های UNAIDS را در یک منطقه جغرافیایی معین به عهده دارد.

گروه مرجع پایش و ارزشیابی

MONITORING AND EVALUATION REFERENCE GROUP

گروه مرجع پایش و ارزشیابی (MERG) که توسط UNAIDS پایه گذاری شده است، از عضویت وسیعی از کارشناسان فنی ارزشیابی بهره‌مند است. به همین دلیل، این گروه از توانمندی لازم برای کمک به هماهنگ‌سازی رویکردهای پایش و ارزشیابی (M&E) مابین سازمان‌های همکار بهره‌مند شده است و قادر به کمک در گسترش پایش و ارزشیابی موثر پاسخ به همه‌گیری است.

گروه مرجع ملل متحد در زمینه اچ‌آی‌وی و مصرف تزریقی مواد

UN Reference Group on HIV and Injecting Drug Use

www.idurefgroup.edu.au

گروه مرجع UNAIDS در زمینه اچ‌آی‌وی و حقوق انسانی

UNAIDS Reference Group on HIV and Human Rights

http://www.unaids.org/en/Issues/Impact_HIV/20070216_Ref_group_HIV_HR.asp

گروه مرجع UNAIDS در زمینه اقتصاد

URGE (UNAIDS Reference Group on Economics)

گروه مرجع UNAIDS در زمینه پیشگیری

UNAIDS Reference Group on Prevention

http://www.unaids.org/en/PolicyAndPractice/Prevention/reference_group.asp

گروه مرجع UNAIDS در زمینه پیشگیری از اچ‌آی‌وی و مراقبت مصرف‌کنندگان تزریقی مواد در کشورهای در حال توسعه و

در حال گذار

UNAIDS Reference Group on HIV Prevention and Care among Injecting Drug Users in Developing and Transitional Countries

<http://www.idurefgroup.unsw.edu.au/>

گروه مرجع UNAIDS در زمینه تخمین، الگو سازی و پیش‌بینی

UNAIDS Reference Group on Estimates, Modelling and Projections

www.epidem.org

م

مبارزه

FIGHT

واژه «مبارزه» و دیگر الفاظ مربوط به ادبیات رزمی مانند: نبرد، جدال، عملیات و جنگ را نباید به کار برد، مگر در موارد نقل قول مستقیم. به جای آن می‌توان بنا به موقعیت از واژگانی نظیر پاسخ به، مدیریت، اقدام در برابر، تدبیر، ابتکار، فعالیت، جنبش، حرکت، تلاش، کوشش، برنامه، طرح و نظیر آن‌ها استفاده کرد. یکی از دلایل اصلی این امر، پرهیز از امکان برداشت نادرست از عبارت

"مبارزه با اچ‌آی‌وی" است. زیرا ممکن است اصطلاح «مبارزه با اچ‌آی‌وی» به نادرستی به مفهوم «مبارزه با افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند» تلقی شود.

مبتلا به عفونت اچ‌آی‌وی

HIV-INFECTED

مبتلا به عفونت اچ‌آی‌وی معمولاً برای بیان اینکه از طریق آزمایش خون شواهد دال بر وجود اچ‌آی‌وی یافت شده است، به کار می‌رود. این مفهوم با اچ‌آی‌وی مثبت تفاوت دارد (زیرا اصطلاح اچ‌آی‌وی مثبت ممکن است، به ویژه در مورد نوزادان کمتر از ۱۸ ماه، ناظر بر نتیجه مثبت کاذب آزمایش باشد).

مجامع عقیدتی (سازمان‌های ایمان‌مدار)

FAITH-BASED ORGANIZATIONS

عبارت **مجامع عقیدتی** بر عبارت‌هایی مانند مسجد، کلیسا، کنیسه یا سازمان‌های دینی و مذهبی برتری دارد چون جامعیت دارد (این عبارت درباره اعتبار یا درستی هیچ نمودی از ایمان یا عقیده قضاوتی نمی‌کند) و از الگوهای متداول فکری و تاریخی (به ویژه اروپایی) به دور است.

محرك (پیش‌برنده)

DRIVER

این واژه به عوامل ساختاری و اجتماعی، که ممکن است آسیب‌پذیری افراد را برای قرار گرفتن در معرض اچ‌آی‌وی افزایش دهد، مربوط می‌شود. فقر، تبعیض‌های جنسیتی و نقض حقوق انسانی از این دسته عوامل هستند. بیشتر اوقات، واژه **محرك**، اختصاصاً برای توصیف عامل تعیین‌کننده زیربنایی به کار برده می‌شود.

مداخله

INTERVENTION

به جای واژه مداخله می‌توان از تعبیری نظیر برنامه‌ریزی، برنامه، اقدام، فعالیت یا ابتکار استفاده کرد. مداخله به معنی «کاری در مورد چیز یا شخص دیگر انجام دادن» است. این با مفهوم پاسخ مشارکتی منافات دارد.

مرجع ملی هماهنگ‌کننده برنامه‌های ایدز سابقاً: شورای ملی ایدز

NAC (National AIDS coordinating authority/ formerly National AIDS Council)

مردان همجنس‌گرا

GAY MEN

بهتر است بنویسیم **مردانی که با مردها رابطه جنسی دارند** مگر این‌که فرد یا گروه مورد نظر مشخصاً خود را همجنس‌گرا بخوانند. جمع وسیعتر زنان همجنس‌گرا (lesbian)، مردان همجنس‌گرا (gay)، دو جنس‌گرایان (bisexual) و تغییر جنسیت داده‌ها (transgendered) را باید به همین واژه‌ها نام برد. معمولاً برای اشاره به این گروه‌ها، سرکلمه‌های انگلیسی آن: یعنی LGBT استفاده می‌شود. اما از نظر UNAIDS به طور کلی بهتر است عبارت‌ها به صورت کامل (و نه به شیوه سرکلمه‌ای) بیان شود.

مردانی که با مردها ارتباط جنسی دارند

MEN WHO HAVE SEX WITH MEN (MSM)

این اصطلاح از آن جهت مفید است که علاوه بر مردانی که خود را همجنس‌گرا می‌دانند و تنها با مردان دیگر رابطه جنسی دارند، همچنین دربردانده مردان دوجنس‌گرا (bisexual) و نیز مردانی غیر همجنس‌گرا (heterosexual) است که به هر دلیل ممکن است زمانی با مردها رابطه جنسی داشته باشند. ن.ک:

http://data.unaids.org/Publications/IRC-pub03/mentu2000_en.pdf

VCT

این سه حرف سرکلمه‌های عبارت **voluntary counselling and testing** است که به نام **آزمایش بنا به درخواست مراجع** ("**client-initiated testing**") نیز شناخته شده است. این مفهوم در مقابل عبارت **آزمایش بنا به توصیه مشاور (provider-initiated testing)** استفاده می‌شود. در هر حال، همه آزمایش‌ها باید همواره در شرایطی صورت پذیرد که اصول سه گانه آزمایش را رعایت کند: رضایت آگاهانه، رازداری و مشاوره. ن ک:

http://www.unaids.org/en/Policies/Testing/20070517_policies_testing_keyoperationalguidelines.es.asp

مصرف کننده تزریقی مواد

INJECTING DRUG USERS (IDUs)

این اصطلاح بر اصطلاح «معتادان» یا «سوءمصرف کنندگان» که تحقیرآمیز تلقی می‌شود ترجیح دارد، زیرا تعبیر اخیر به جای ایجاد اعتماد و احترام مورد نیاز برای ارتباط با افرادی که مواد تزریقی می‌کنند، به این افراد احساس بیگانگی و بیزاری می‌دهد (و از سوی دیگر بسیاری از مصرف کنندگان خود را «معتاد» نمی‌دانند). در متون UNAIDS از اصطلاح «تزریق کنندگان وریدی مواد» استفاده نمی‌کنیم زیرا تزریق ممکن است زیرپوستی یا درون عضله‌ای باشد و لزوماً وریدی نیست. استفاده از اصطلاح کامل به جای سرکلمه‌های آن (IDU) پذیرفته‌تر است.

مطلع از شواهد (با آگاهی از شواهد)

EVIDENCE-INFORMED

این عبارت بر عبارت‌هایی مانند «بر پایه، بر اساس، یا مبتنی بر شواهد» برتری دارد چون موید این واقعیت است که احتمال دارد عناصر مختلفی در تصمیم‌گیری نقش داشته باشد و ممکن است تنها یکی از این عوامل مربوط به شواهد موجود باشد؛ عناصر دیگر ممکن است شامل اقتضای فرهنگی، هزینه، امکان پذیری، عدالت و مانند این‌ها باشد.

مواجهه

EXPOSURE

در منابع همه‌گیری‌شناسی و بهداشت عمومی، اصطلاح مواجهه به معنی قرارگرفتن در معرض یک خطر خاص است. به این ترتیب مواجهه با اچ‌آی‌وی به معنی قرارگرفتن در معرض اچ‌آی‌وی است. با این همه، در برخی منابع فارسی زبان که در زمینه همه‌گیری اچ‌آی‌وی و پاسخ به آن تهیه شده است، اصطلاح مواجهه به معنی روبه‌رو شدن استفاده شده است و در این مواقع، مواجهه با ایدز به معنی روبه‌رو شدن یا پاسخ به همه‌گیری ایدز (یا همه‌گیری اچ‌آی‌وی) به کار رفته است. برای پیشگیری از سوءتفاهم توصیه می‌شود در نگارش به جای مواجهه در معنی دوم، از اصطلاح‌های دیگری مانند پاسخ استفاده شود.

ن

نظام اطلاعات مرتبط با پاسخ کشوری (CRIS)

CRIS (Country Response Information System)

نظام اطلاعات مرتبط با پاسخ کشوری سیستم «آسان-کاربرد»ی را برای ارائه پاسخی جهانی به همه‌گیری اچ‌آی‌وی در اختیار شرکا و همکاران قرار می‌دهد. این سیستم، که توسط UNAIDS طراحی شده است، دارای یک پایگاه برای داده‌های مربوط به شاخص‌ها، یک پایگاه برای داده‌های وابسته به برنامه‌ریزی، یک بانک داده‌های مربوط به فهرست پژوهش‌های موجود و دیگر اطلاعات مهم است. پایگاه داده‌های مربوط به شاخص‌ها ابزاری است که برای گزارش دهی در حیطه پیگیری ملی «اجلاس ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد» (UNGASS) در اختیار کشورها قرار گرفته است. در سطح کشوری، سیستم CRIS توسط یک «بانک داده‌های اطلاعاتی پاسخ جهانی» (GRID) تکمیل می‌شود که تحلیل راهبردی تنظیم سیاستگذاری بر اساس دانش و برنامه‌ریزی

وابسته به آن را فراهم می‌کند. در سطوح کشوری و جهانی یک «بانک داده‌های مربوط به فهرست پژوهش‌های موجود» (RID) نیز در دست تهیه است.

نظام مراقبت

SURVEILLANCE

نظام مراقبت به معنی تحلیل، تفسیر و ارزیابی بازخورد بر داده‌های جمع‌آوری شده به صورت اصولی است، که به طور معمول از روش‌هایی استفاده می‌کند که وجه تمایزشان کاربردی بودن، همگونی و سرعت آنها است و نه صرفاً دقیق یا کامل بودنشان.

نظام مراقبت نسل دوم

SECOND GENERATION SURVEILLANCE

این سیستم که بر شالوده نظام موجود گردآوری داده‌ها در کشور بنا می‌شود به منظور تطبیق و اصلاح در راستای نیازهای مشخص همه‌گیری‌های در حال تغییر طراحی می‌شود. برای مثال نظام مراقبت اچ‌آی‌وی در کشوری که ماهیت همه‌گیری عمدتاً در میان غیرهمجنس‌گرایان دیده می‌شود با کشوری که عفونت عمدتاً در بین مردانی که با مردان رابطه جنسی دارند و یا در میان مصرف‌کنندگان تزریقی مواد مخدر مشاهده می‌شود تفاوت اساسی خواهد داشت. هدف این شکل نظام مراقبت بهبود کیفیت و تنوع منابع اطلاعات از طریق ایجاد و اجرای شیوه‌نامه‌های استاندارد و دقیق با استفاده از ابزارها و روش‌های مناسب است.

9

وسایل تزریق آلوده و ناسترون (غیر استریل)

CONTAMINATED and NON-STERILE

- اگر تزریق مواد باعث عفونت شده باشد، می‌گویند: لوازم تزریق «آلوده» بوده است. یعنی این لوازم حاوی اچ‌آی‌وی بوده است.
- اگر استفاده از لوازم تزریق فرد را در معرض ابتلا به اچ‌آی‌وی قرار داده باشد، می‌گویند: لوازم تزریق «کثیف» یا «غیر استریل» بوده است. یعنی چنین لوازمی ممکن است دارای ویروس بوده یا نبوده باشد.

وضعیت سرمی

SEROSTATUS

این عنوانی عمومی در باره حضور یا غیاب پادتن در خون است. در بسیاری مواقع، منظور از این عبارت، وضعیت پادتن‌های اچ‌آی‌وی است.

ویروس ایدز

AIDS VIRUS

از آنجا که ایدز یک نشانگان است، بیان عبارت «ویروس ایدز» درست نیست. اچ‌آی‌وی، (ویروس نقص ایمنی انسان)، آن چیزی است که نهایتاً باعث ایدز (نشانگان اکتسابی نقص ایمنی) می‌شود. در بحث‌های مربوط به ویروس، ابتدا عبارت کامل را به کار ببرید و در ادامه، به سرکلمه‌های اختصاری اچ‌آی‌وی اکتفا کنید. عبارت «ویروس اچ‌آی‌وی» به هر حال نادرست و تکراری است.

ویروس نقص ایمنی انسان (اچ‌آی‌وی)

HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS (HIV)

ویروسی که سیستم ایمنی بدن را تضعیف کرده و نهایتاً به ایدز می‌انجامد. از آنجا که اچ‌آی‌وی خود سرکلمه‌های ویروس نقص ایمنی انسان است، اصطلاح «ویروس اچ‌آی‌وی» زاید و دوباره‌گویی به نظر می‌رسد.

هدف**TARGET**

واژه «هدف» فقط هنگامی قابل قبول است که از آن به عنوان اسم و به معنای «مقصود» و «منظور» استفاده کنیم، اما استفاده از آن در نقش فعل (مثلاً: «هدف‌گیری مصرف‌کنندگان تزریقی مواد...») پرهیز کنید زیرا اینگونه گفتار بیان‌کننده رویکردی غیر مشارکتی و از بالا به پایین است. به جای این، بهتر است بگوییم: «برنامه‌هایی برای و توسط مصرف‌کنندگان تزریقی مواد...» یا «دخالت دادن مصرف‌کنندگان تزریقی مواد در برنامه‌ریزی» یا «برنامه‌های شرکت دهنده مصرف‌کنندگان تزریقی مواد در پاسخ به همه‌گیری اچ‌آی‌وی» و مانند این‌ها.

هم‌اندیشی اقتصادی جهانی

WEF (World Economic Forum)

<http://www.weforum.org/>

همه‌گیری**EPIDEMIC**

در همه‌گیری‌شناسی، همه‌گیری به وقوع یک بیماری می‌گویند که در میان جمعیتی خاص به صورت موارد جدید (مانند افراد یک محدوده جغرافیایی خاص، یا افراد یک دانشگاه، یا یک واحد جمعیتی مشابه، و یا همه افراد یک گروه سنی مشخص، یا افراد از یک جنس، مثلاً در میان کودکان یا زنان یک منطقه)، در یک مقطع زمانی، با فراوانی به مراتب بیش از آنچه بر اساس تجربه موجود «انتظار» می‌رود، ظهور کند. این است که تعریف همه‌گیری بسته به آنچه مورد «انتظار» محسوب شود ذهنی و وابسته به قضاوت افراد است. وقوع بیشتر از حد انتظار یک بیماری ممکن است محدود به یک منطقه باشد (که طغیان بیماری نامیده می‌شود) یا جنبه عمومی‌تر داشته باشد (که همه‌گیری نامیده می‌شود) یا اینکه امری جهانی باشد (که عالم‌گیری نامیده می‌شود). بیماری‌های معمول را که با شدت ثابت ولی بالا در میان جمعیت شیوع یابد، همه‌گیری بومی می‌نامند. نمونه‌های معروف همه‌گیری‌ها شامل طاعون، موسوم به مرگ سیاه، در اروپای قرون وسطی، عالم‌گیری آنفلوانزا در سال‌های ۱۹۱۸-۱۹۱۹ و همه‌گیری کنونی اچ‌آی‌وی است که به طور فزاینده‌ای به عنوان یک بیماری عالم‌گیر (که از انواع همه‌گیری‌های متمایز در نواحی گوناگون سراسر جهان تشکیل شده است) شناخته می‌شود.

همه‌گیری‌شناسی**EPIDEMIOLOGY**

شاخه‌ای از علوم پزشکی است که به مطالعه‌ی بروز، توزیع و نشانگرهای الگوی انتشار بیماری‌ها و پیشگیری از آنها در میان جمعیت می‌پردازد.

«هیات هماهنگ‌کننده برنامه UNAIDS»

PCB (Programme Coordinating Board of UNAIDS)

<http://www.unaids.org/en/AboutUNAIDS/Governance/default.asp>

ی**یتیمان****ORPHANS**

در زمینه ایدز، بهتر است بگوییم کودکانی که بر اثر ایدز یتیم شده‌اند یا یتیمان و دیگر کودکانی که بر اثر ایدز آسیب‌پذیر شده‌اند. اشاره به این کودکان به عنوان «یتیمان ایدز(ی)» نه تنها موجب انگ و بدنامی برای آنان می‌شود، بلکه به آنها برجسب اچ‌آی‌وی

مثبت نیز می‌زند، در صورتی که لزوماً ممکن است این طور نباشد. یکی کردن انسان‌ها با شرایط پزشکی‌شان بی‌حرمتی به افراد است. بر خلاف استفاده متداول، UNAIDS واژه «یتیم» را برای توصیف کودکی که یک یا هر دو والدین خود را از دست داده به کار می‌برد.

برنامه‌ی مشترک ملل متحد در زمینه‌ی ایدز (UNAIDS) در تلاشی مشترک برای مبارزه با همه‌گیری اچ‌آی‌وی، ده کارگزاری سازمان ملل متحد را گرد هم می‌آورد: دفتر کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان (UNHCR)، صندوق کودکان ملل متحد (UNICEF)، برنامه‌ی جهانی غذا (WFP)، برنامه‌ی توسعه‌ی ملل متحد (UNDP)، صندوق جمعیت ملل متحد (UNFPA)، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC)، سازمان جهانی کار (ILO)، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (UNESCO)، سازمان جهانی بهداشت (WHO)، و بانک جهانی (World Bank).

برنامه‌ی مشترک ملل متحد در زمینه‌ی ایدز (UNAIDS)، به عنوان برنامه‌ای مورد پشتیبانی مشترک این سازمان‌ها، تلاش‌های انجام شده برای پاسخ به همه‌گیری را در سازمان‌های پشتیبان خود یک‌پارچه و آن‌ها را با طرح‌های ویژه‌ی خود تکمیل می‌کند. هدف UNAIDS راه‌بری و کمک به گسترش پاسخ بین‌المللی به ایدز در تمام جبهه‌هاست. برنامه‌ی مشترک ملل متحد در زمینه‌ی ایدز (UNAIDS) به منظور به اشتراک نهادن دانش، مهارت‌ها و تجربه‌های موفق، با طیف وسیعی از شرکا (دولتی و غیر دولتی، تجاری، علمی و غیر تخصصی) همکاری می‌کند.